

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

વિશેષ દીવાની અરજી નંબર ૨૧૦૪૬/૨૦૦૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી કે. એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ જી ચુરેઝી

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	રિપોર્ટર્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની ઉચિત નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતનું બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટને સંબંધિત કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે ?	

=====

નટવરલાલ મોહનલાલ શાહ અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને જ સામાવાળા (ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ :

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે એડવોકેટ શ્રી એમ. બી. ગોહિલ.

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧,૩,૫ માટે શ્રી રાકેશ પટેલ, એ.જી.પી.

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૪ માટે એડવોકેટ શ્રી જતિન જાવેરી, શ્રી સુનીલ એસ શાહ અને શ્રી રાજેશ્વર જે દવે સાથે વરિષ્ઠ એડવોકેટ શ્રી સુનીલ ગુપ્તા

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧-૨ માટે નિયમ બજવવામાં આવેલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી કે. એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ જી ચુરેઝી

તારીખ:૨૭/૦૪/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

(પર: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ કે. એસ. ઝવેરી)

૧. આ અરજીના માધ્યમથી, અરજદારે નીચેની રાહત માટે વિનંતી કરી છે;

“(એ) માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓને આ અરજીના પરિશિષ્ટ-એ અને સીમાં વિવાદિત સૂચનાઓને રદ કરવા અને બરતરફ કરવા માટે સર્ટિઓરરીની રિટ અથવા તે પ્રકૃતિની અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અને નિર્દેશ જારી કરવા વિનંતી છે.

(બી) સુરત જિલ્લાના સોનગઢ તાલુકામાં ગુણસડા ગામમાં બ્લોક નંબર ૨૦૭ ધરાવતી મહેસૂલ સર્વે નંબર ૨૪૫ અને ૨૪૬ ધરાવતી જમીનના સંપાદન માટે આગળની કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે સામાવાળાઓ અથવા તેમના નોકર અથવા તેમના એજન્ટને કોઈપણ રીતે અટકાવવા માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓને વિનંતી છે.

(બી૧) મહેસૂલ સર્વે નંબર ૨૪૫ અને ૨૪૬ ધરાવતા બ્લોક નંબર ૨૦૭ ધરાવતા ગુણસડા ગામ, તાલુકા સોનગઢ, સુરત ખાતે આવેલા હાલના અરજદારની જમીનના સંદર્ભમાં પરિશિષ્ટ-K ખાતે સામાવાળા નંબર ૫ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદાને રદ કરવા અને બરતરફ કરવા માટે માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓને વિનંતી છે.

(બી૨) વર્તમાન અરજીના પરિશિષ્ટ-એલમાં સામાવાળા નંબર ૫ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવેલી તારીખ ૨૮/૧૨/૨૦૦૬ ની નોટિસને રદ અને બરતરફ કરવા માટે માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓને વિનંતી છે.

(બી૩) સુરત જિલ્લાના સોનગઢ તાલુકામાં ગુણસડા ગામમાં બ્લોક નંબર ૨૦૭ ધરાવતા મહેસૂલ સર્વે નંબર ૨૪૫ અને ૨૪૬ ધરાવતા વર્તમાન અરજદારની જમીન, જે અહીં પડકાર હેઠળની સંપાદન કાર્યવાહીનો વિષય

છે, તેના સંબંધમાં યથાસ્થિતિ જાળવવા માટે માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓને અહીં સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવા વિનંતી છે.”

૧.૧ પારસ - (બી૧) થી (બી૩) માં પ્રાર્થના કરાયેલ રાહત તારીખ ૧૨/૦૧/૨૦૦૭ ના આદેશ દ્વારા આપવામાં આવેલા સુધારા અનુસાર ઉમેરવામાં આવી હતી.

૨. સંક્ષિપ્તમાં વર્તમાન અરજી દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી હકીકતો નીચે મુજબ છે;

અહીં સામાવાળા નંબર ૪ કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની જોગવાઈઓ હેઠળ નોંધાયેલી કંપની છે.અરજદારે સુરત જિલ્લાના સોનગઢ તાલુકામાં ગુણસડા ગામમાં આવેલી મહેસૂલ સર્વે નંબર ૨૪૫,૨૪૬,૨૬૭,૨૬૮,૨૬૯ અને ૨૭૧ ધરાવતી જમીનના સંદર્ભમાં સામાવાળા નંબર ૪-કંપની સાથે ૧૦/૦૨/૧૯૭૬ તારીખના નોંધાયેલ વિનિમય ખતનો અમલ કર્યો હતો.સામાવાળા નંબર ૪એ જમીન ધારક સર્વેક્ષણ નંબર ૨૪૫ અને ૨૪૬ને અરજદારની તરફેણમાં સ્થાનાંતરિત કર્યા હતા અને અરજદાર પાસેથી સર્વેક્ષણ નંબર ૨૬૭,૨૬૮,૨૬૯ અને ૨૭૧ ધરાવતી જમીન પ્રાપ્ત કરી હતી.અરજદારે ૨૭/૧૧/૧૯૮૭ પર કમલાબેન મલ્હારમ પારેખ દ્વારા નોંધાયેલા વેચાણ ખત દ્વારા બ્લોક નંબર ૨૦૬ ધરાવતી જમીન અન્ય જમીનો સાથે ખરીદી હતી.

૨.૧ અરજદાર અને તેના સંબંધીઓએ મંગીલાલ દલાજી પુરોહિત અને તેના પુત્ર વિષ્ણુ પુરોહિત સામે વિશેષ સિવિલ સ્યુટ નંબર ૪૭/૨૦૦૧ તરીકે વિશેષ સિવિલ સ્યુટ નંબર (SD), બારડોલીની કોર્ટમાં દાવો દાખલ કર્યો હતો, જેમાં મૂળ સામાવાળાઓને ખલેલ પહોંચાડવા અને/અથવા જમીનના કબજામાં દખલ કરવાથી અટકાવીને તેમની સામે કાયમી મનાઈ હુકમની માંગ કરવામાં આવી હતી.દાવાની સાથે, વચગાળાના હુકમ માટે અરજી (પ્રદર્શન ૫) પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં ૨૧/૧૦/૨૦૦૩ પર આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.ઉપરોક્ત આદેશની વિરુદ્ધમાં, અરજદારે એ. ઓ. નંબર ૪૭૪/૨૦૦૩ પસંદ કર્યો હતો, જેમાં આ કોર્ટે ૧૪.૦૭.૨૦૦૪ ના આદેશ દ્વારા બંને પક્ષોને યથાવત્ સ્થિતિ જાળવવા માટે વચગાળાનો આદેશ આપ્યો હતો.

૨.૨ ૨૧/૦૪/૨૦૦૫ના રોજ સામાવાળા નંબર ૨એ જમીન સંપાદન અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું, જેમાં સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીના ઉપયોગ માટે બ્લોક નંબર ૨૦૭ ધરાવતી જમીન હસ્તગત કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી, જેના માટે સ્થાનિક ટૅનિકમાં સૂચના પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત સૂચનાના જવાબમાં, અરજદારે ૧૮/૦૫/૨૦૦૫ના રોજ કાયદાની કલમ ૫A હેઠળ વાંધાઓ દાખલ કર્યા હતા.ત્યારબાદ, ૧૮/૦૮/૨૦૦૫ના રોજ કાયદાની કલમ ૬ હેઠળ જાહેરનામું

બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું. સુરત જિલ્લાના સોનગઢ તાલુકામાં ગુણસડા ગામમાં આવેલા બ્લોક નંબર ૨૦૭ના જમીન સંપાદન માટે સામાવાળા નંબર ૨ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી કાયદાની કલમ ૪ અને ૬ હેઠળની સૂચનાઓથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ.

૩. અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એમ. બી. ગોહિલે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા નંબર ૨-સત્તાએ કાયદાની કલમ ૬ હેઠળ જાહેરનામા બહાર પાડતા પહેલા અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ તારીખ ૧૮/૦૫/૨૦૦૫ ના વાંધાઓને ધ્યાનમાં ન લેવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળા નંબર ૨ સત્તામંડળે કાયદાની કલમ ૫એની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યું નથી અને અરજદારને સુનાવણીની કોઈ તક આપી નથી. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળા નંબર ૨-સત્તાએ કાયદાની કલમ ૬ હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડતા પહેલા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે.

૩.૧ વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદાની કલમ ૬ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનામાં, જ્યાં સામાવાળા નંબર ૨ દ્વારા એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા ૧૮/૦૫/૨૦૦૫ તારીખના વાંધાઓ અને ૨૪/૦૬/૨૦૦૫ તારીખના નિવેદનને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા

છે.કાયદાની કલમ ૬ હેઠળની સૂચના પરથી એવું જણાય છે કે સત્તામંડળે માત્ર જિલ્લા કલેક્ટરના અહેવાલ પર આધાર રાખ્યો છે અને અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓ સહિત અન્ય કોઈ સામગ્રીને ધ્યાનમાં લીધી નથી.

૩.૨ અરજદારના જાણકાર વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે બ્લોક નંબર ૨૦૭ ધરાવતી જમીન, જૂનો સર્વે નંબર ૨૪૫ અને ૨૪૬, સામાવાળા નંબર ૪-કંપની દ્વારા ૧૦/૦૨/૧૯૭૬ તારીખના વિનિમય ખત અને ૨૭/૧૧/૧૯૯૭ તારીખના વેચાણ ખતને અમલમાં મૂકીને અરજદારને વેચવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, ઉપરોક્ત કૃષિ જમીનને બિન-કૃષિ હેતુમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવી હતી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીની માલિકીની જમીન, જેણે પોતે વર્ષ ૧૯૭૬ માં એક્સચેન્જ ડીડનો અમલ કરીને અરજદારની તરફેણમાં ઉપરોક્ત મિલકત સ્થાનાંતરિત કરી હતી, ત્યારે તે જ કંપની માટે ઉપરોક્ત જમીનના સંપાદનની અનુગામી કાર્યવાહી, એટલે કે.સામાવાળા નંબર ૪, સમજી શકાતો નથી અને મનસ્વીપણાની ગંધ આવે છે.

૩.૩ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વિવાદિત સૂચનાઓ પણ જમીન સંપાદન (કંપનીઓ) નિયમો, ૧૯૬૩ (ટૂંકમાં, "નિયમો") ના નિયમ-૪ના ઉલ્લંઘનના આધારે રદ થવાને પાત્ર છે.નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ, કલેક્ટરે

તેમાં જણાવેલી બાબતો અંગે તપાસ કરવી જરૂરી હતી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કલેક્ટરે સામાવાળા નંબર ૪-કંપની દ્વારા સંપાદનની કાર્યવાહી શરૂ કરતા પહેલા અરજદારને વાજબી કિંમતે ઉપરોક્ત જમીન ખરીદવાની કોઈ રજૂઆત કરી ન હતી.નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ, કલેક્ટર તરફથી આવી રજૂઆત કરવી ફરજિયાત હતી.જો કે, આ કિસ્સામાં તેનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી અને કલેક્ટરે તરત જ સંપાદનની ભલામણ કરી હતી.તેથી, સામાવાળા-સત્તાધિકારી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વિવાદિત સૂચનાઓ રદ કરવા અને બરતરફ કરવા લાયક છે.

૩.૪ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા-અધિકારીની કાર્યવાહી મગજનો ઉપયોગ ન કર્યાનું સૂચન કરે છે કારણ કે સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીએ પહેલેથી જ તે જ ઔદ્યોગિક હેતુ માટે ભીમપુરા ગામમાં પૂરતી જમીન હસ્તગત કરી લીધી છે, જેમ કે વિવાદિત સૂચનાઓમાં જણાવવામાં આવ્યું છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીને ભીમપુરા ગામમાં આવેલી તેમના દ્વારા હસ્તગત કરવામાં આવેલી ખાલી જમીનનો ઉપયોગ કરવાનો નિર્દેશ આપવાને બદલે, સામાવાળા-સત્તાવાળાએ વર્તમાન કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી, જે સંપૂર્ણ બિન-મનની અરજીની વાત કરે છે.

૩.૫ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે આ અરજીની પેન્ડન્સી દરમિયાન, આ કોર્ટ દ્વારા કોઈ વચગાળાના નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા ન હતા તે હકીકત હેઠળ વાંધો ઉઠાવતા સામાવાળા નંબર ૫ દ્વારા ૨૭/૧૨/૨૦૦૬ તારીખનો ચુકાદો પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારે વળતરના સંદર્ભમાં કોઈ રજૂઆત કર્યા વિના અરજદારની જમીન સંપાદન સામે સામાવાળા નંબર ૫ સમક્ષ સખત વાંધો ઉઠાવ્યો હતો. તેથી, ચુકાદાના તબક્કે પણ, અરજદારે સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે તે એ સુનિશ્ચિત કરવામાં રસ ધરાવે છે કે સામાવાળા નંબર ૪ ને કોઈ અનુચિત લાભ આપવા માટે સંપાદન કાર્યવાહીની આડમાં તેની જમીન છીનવી લેવામાં ન આવે. તેથી, ૨૭/૧૨/૨૦૦૬ તારીખનો એવોર્ડ પણ રદ કરવા અને અલગ રાખવા પાત્ર છે.

૩.૬ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા નંબર ૪ સાથે રાજ્ય સરકારની મિલીભગત અધિનિયમની કલમ ૧૨ (૨) હેઠળ કલ્પના કરાયેલ ૨૮/૧૨/૨૦૦૬ ની નોટિસમાં સ્પષ્ટ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદાની કલમ ૧૨ (૨) રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓને એવોર્ડની નોટિસ જારી કરવાની વિચારણા કરે છે. તાત્કાલિક કેસમાં, જ્યારે ચુકાદાની સૂચના મુદ્રિત સ્વરૂપમાં હોય છે, ત્યારે સામાવાળા નંબર ૫એ મુદ્રિત ભાગની નીચે લેખિતમાં એક પંક્તિ ઉમેરી હતી કે અરજદારની જમીનનો કબજો ૦૫/૦૧/૨૦૦૭ પર

લેવાનો છે.આ દર્શાવે છે કે ઉત્તરદાતાઓ એકબીજા સાથે હાથ મિલાવીને વર્તે છે.તેથી, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા-સત્તાવાળાઓ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી સંપાદન કાર્યવાહી રદ કરવા અને બરતરફ કરવા પાત્ર છે અને હાલની અરજી મંજૂરીને પાત્ર છે.

૪. અરજદારના એડવોકેટ શ્રી ગોહિલે પી. ઓ. એ. ધારક વિનોદકુમાર વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો દ્વારા પી. ઓ. એ. ધારક વિનોદકુમાર વિરુદ્ધ (૨૦૧૪) ૩ જી. એલ. એચ. ૨૧૬૫માં નોંધાયેલા બાબુભાઈ કાંજીભાઈ પટેલનાં કેસમાં આ કોર્ટના પૂર્ણ પીઠના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં પારસ-૨૮થી ૩૦માં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે;

“૨૮. સુપ્રીમ કોર્ટના ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેંચના તાજેતરના નિર્ણયમાં, સિવિલ અપીલ નંબર ૫૪૭૮ થી ૫૪૮૩/૨૦૧૪ માં ભારત સરકાર અને અન્યો વિરુદ્ધ શિવ રાજ અને અન્યોના કેસમાં ૭ મે, ૨૦૧૪ ના રોજ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, જેના પર શ્રી અંશિન દેસાઈએ ભારપૂર્વક આધાર રાખ્યો હતો, આ પાસા પર વિચાર કરવાનો પ્રસંગ હતો, અને ઉપરોક્ત કોર્ટે કાયદાની કલમ ૫-એ ના પ્રતિકૂળ અર્થઘટનને ધ્યાનમાં લીધું હતું, જે મૂળ કાયદામાં નહોતું.તે સંદર્ભમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે નીચેના અવલોકનો કર્યા હતા:

“૬. અધિનિયમ ૧૮૯૪ની કલમ ૫-એ મૂળ કાયદામાં ન હતી.

જેઈડી એઝરા વિરુદ્ધ સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ઇન્ડિયા (૧૯૦૨-૧૯૦૩) ૭ સીડબ્લ્યુએન ૨૪૯ માં, કલકત્તા હાઈકોર્ટે જે મિલકતની જમીન હસ્તગત કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી તેના માલિકને રાહત આપવામાં અસમર્થતા વ્યક્ત કરી હતી અને અવલોકન કર્યું હતું કે કાયદામાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવાની કોઈ જોગવાઈ નથી.તે ઉપરોક્ત ચુકાદા પછી જ કાયદામાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો જેમાં કલમ ૫-એ નો ૧/૧/૧૯૨૪ થી સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત સુધારા માટેના ઉદ્દેશો અને કારણોના નિવેદનમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે મૂળ કાયદો સરકારને રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓના કોઈપણ વાંધાઓની તપાસ કરવા અને તેના પર વિચાર કરવા માટે ફરજ પાડતો નથી અને ન તો જે વ્યક્તિના હિતને પ્રતિકૂળ અસર થાય છે તેને સુનાવણીના અધિકાર માટે કાયદો પ્રદાન કરે છે.

૭. નંદીશ્વર પ્રસાદ વિરુદ્ધ યુ. પી. સરકાર, એ. આઈ. આર. ૧૯૬૪ એસ. સી. ૧૨૧૭ માં, આ કોર્ટે અધિનિયમ ૧૮૯૪ ની કલમ ૫-એ હેઠળ વાંધાઓની પ્રકૃતિ સાથે નીચે મુજબ નિરીક્ષણ કર્યું હતું:

૧૩. કલમ ૫-એ હેઠળ વાંધા દાખલ કરવાનો અધિકાર એ એક નોંધપાત્ર અધિકાર છે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિની મિલકતને સંપાદનથી ધમકી આપવામાં આવી રહી હોય અને અમે સ્વીકારી શકતા નથી કે તે અધિકારને આડકતરી રીતે જેમ છીનવી શકાય છે.

૮. કુદરતી ન્યાયના નિયમો અધિનિયમ, ૧૮૯૪ની કલમ ૫-એની યોજનામાં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે, જેનો ઉદ્દેશ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ ફરજિયાત સંપાદન દ્વારા તેની જમીનથી વંચિત રહે તે પહેલાં તેને રાજ્ય સરકાર અને/અથવા તેની એજન્સીઓ/સાધનો દ્વારા ચોક્કસ જમીન હસ્તગત કરવાના નિર્ણયનો વિરોધ કરવાની તક મળવી જોઈએ.

અધિનિયમ ૧૮૯૪ની કલમ ૫-એ (૨), જે ઓડી અલ્ટરમ પાર્ટેમના નિયમના વૈધાનિક મૂર્ત સ્વરૂપનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, તે વાંધાજનકને

કલેક્ટરને સમજાવવાનો પ્રયાસ કરવાની તક આપે છે કે તેની જમીન અધિનિયમ ૧૮૯૪ની કલમ ૪ (૧) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનામાં નિર્દિષ્ટ જાહેર હેતુ માટે જરૂરી નથી અથવા તે હસ્તગત ન કરવા માટે અન્ય માન્ય કારણો છે.આમ, અધિનિયમ ૧૮૯૪ની કલમ ૫-એ ખૂબ જ ન્યાયી અને તંદુરસ્ત સિદ્ધાંતને મૂર્તિમંત કરે છે કે જે વ્યક્તિની મિલકત હસ્તગત કરવામાં આવી રહી છે અથવા હસ્તગત કરવાનો ઇરાદો છે તેને સંબંધિત અધિકારીઓને સમજાવવાની યોગ્ય અને વાજબી તક હોવી જોઈએ કે તે વ્યક્તિની મિલકત સંપાદન ન કરવી જોઈએ.

ઉપરોક્ત વાંધાને ધ્યાનમાં લીધા પછી, કલેક્ટરે અહેવાલ તૈયાર કરવો જરૂરી છે.ત્યારબાદ રાજ્ય સરકારે કલેક્ટરના અહેવાલ પર ધ્યાન આપવું અને જમીનમાલિકો અને અન્ય રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓ પર અંતિમ નિર્ણય લેવો જરૂરી છે.પછી અને પછી જ, અધિનિયમ ૧૮૯૪ ની કલમ ૬ (૧) હેઠળ ઘોષણા કરી શકાય છે.

૯. તેથી, અધિનિયમ ૧૮૯૪ ની કલમ ૫-એ એવી વ્યક્તિની તરફેણમાં મૂલ્યવાન અધિકાર પ્રદાન કરે છે કે જેની જમીન હસ્તગત

કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે.તે સામાન્ય બાબત છે કે વ્યક્તિને આપવામાં આવતી સુનાવણી અસરકારક હોવી જોઈએ, માત્ર ઔપચારિકતા નહીં.જાહેર હેતુ અને તેની યોગ્યતાને ધ્યાનમાં રાખીને અભિપ્રાયની રચના પહેલાં સંબંધિત પરિબલોને યોગ્ય ધ્યાનમાં રાખીને મનનો ઉપયોગ કરવો અને અપ્રસ્તુત પરિબલોને નકારી કાઢવા જોઈએ.રાજ્યએ તેની નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં કાયદામાં કોઈ ખોટી દિશા ન કરવી જોઈએ.તે પણ વિવાદમાં નથી કે અધિનિયમ, ૧૮૯૪ ની કલમ ૫-એ મૂલ્યવાન મહત્વપૂર્ણ અધિકાર પ્રદાન કરે છે અને ભારતના બંધારણની કલમ ૩૦૦ એ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને તેને મૂળભૂત અધિકાર સમાન ગણવામાં આવે છે.

૧૦. આમ, અધિનિયમ, ૧૮૯૪ની કલમ ૫-એ હેઠળ રસ ધરાવતા માલિક/વ્યક્તિને સંપાદનની કાર્યવાહી સામે વાંધો ઉઠાવવા માટે આપવામાં આવેલો મર્યાદિત અધિકાર ખાલી ઔપચારિકતા નથી અને તે એક મૂળ અધિકાર છે, જેને માત્ર સારા અને માન્ય કારણોસર અને અધિનિયમ, ૧૮૯૪ની કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ નિર્ધારિત મર્યાદાઓની અંદર છીનવી શકાય છે.

૧૧. જમીન સંપાદન કલેક્ટર વાંધાજનક દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો પર નિરપેક્ષપણે વિચાર કરવા અને જમીનનો ચોક્કસ ટુકડો શા માટે હસ્તગત કરવો જોઈએ કે કેમ ન કરવો જોઈએ અને વાંધાજનક દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી અરજી સ્વીકારવાને પાત્ર છે કે કેમ તે અંગે સંક્ષિપ્ત કારણો દ્વારા યોગ્ય રીતે સમર્થન આપતી ભલામણો કરવા માટે બંધાયેલા છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જમીન સંપાદન કલેક્ટર દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણોમાં રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓ સહિત સમગ્ર રેકૉર્ડમાં મનનો ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ ઉપયોગ પ્રતિબિંબિત થવો જોઈએ.

(ભાર આપવામાં આવે છે).

૨૯. તેથી, અમને લાગે છે કે શ્રી જાની અને શ્રી પ્રશાંત દેસાઈની દલીલ કે આ કોર્ટે સૂચિત સંપાદન સામે અરજદારના વાંધાઓને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ, જાહેરનામાને રદ કરવાને બદલે, કાયદાની નજરમાં માન્ય નથી.

૩૦. ભારત સરકાર અને અન્યો વિરુદ્ધ મુકેશ હંસ [ઉપરોક્ત] ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટની અન્ય ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે પણ આવો જ મત વ્યક્ત કર્યો છે, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ફરિા ૩૫ અને ૩૬માં નીચેના અવલોકનો કર્યા હતા, જે નીચે ટાંકવામાં આવ્યા છે:

“૩૫. આ તબક્કે, એ નોંધવું સુસંગત છે કે કાયદાની કલમ ૫-એ હેઠળ રસ ધરાવતા માલિક/વ્યક્તિને સંપાદનની કાર્યવાહી સામે વાંધો ઉઠાવવા માટે આપવામાં આવેલો મર્યાદિત અધિકાર ખાલી ઔપચારિકતા નથી અને તે એક મૂળ અધિકાર છે, જેને સારા અને માન્ય કારણોસર અને કાયદાની કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ નિર્ધારિત મર્યાદાઓની અંદર છીનવી શકાય છે. ૫-એ તપાસનો ઉદ્દેશ અને મહત્વ આ કોર્ટ દ્વારા મુન્શી સિંહ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [(૧૯૭૩) ૨ એસ. સી. સી. ૩૩૭] ના કેસમાં નોંધવામાં આવ્યું હતું, જ્યાં આ કોર્ટે આ રીતે ચુકાદો આપ્યો હતો:—

"૭.કલમ ૫-એ એ ખૂબ જ ન્યાયી અને તંદુરસ્ત સિદ્ધાંતને મૂર્તિમંત કરે છે કે જે વ્યક્તિની મિલકત હસ્તગત કરવામાં આવી રહી છે અથવા હસ્તગત કરવાનો ઇરાદો છે તેને સંબંધિત અધિકારીઓને સમજાવવાની યોગ્ય અને વાજબી તક હોવી જોઈએ કે તે વ્યક્તિની મિલકતનું સંપાદન ન કરવું જોઈએ.તેથી, વિધાનસભાએ સૂચિત સંપાદન સામે વાંધા દાખલ કરવા અને તેમના વાંધાઓના નિકાલ માટે રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે સંપૂર્ણ જોગવાઈઓ કરી છે.તાકીદના

કિસ્સાઓમાં જ કલમ ૫-એની જોગવાઈઓને સમાપ્ત કરવા માટે યોગ્ય સરકારને વિશેષ સત્તાઓ આપવામાં આવી છે.

૩૬. આ કોર્ટના ઉપરોક્ત નિરીક્ષણ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કાયદાની કલમ ૫-એ હેઠળ વિચારણા કરાયેલ પ્રતિનિધિત્વ અને સુનાવણીનો અધિકાર એ વ્યક્તિનો ખૂબ જ મૂલ્યવાન અધિકાર છે જેની સંપત્તિ હસ્તગત કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે અને તેને સંબંધિત અધિકારીઓને સમજાવવાની યોગ્ય અને વાજબી તક હોવી જોઈએ કે તે વ્યક્તિની સંપત્તિનું સંપાદન ન કરવું જોઈએ.તેથી, અમારા મતે, જો યોગ્ય સરકાર આ લઘુત્તમ અધિકારને છીનવી લેવાનો નિર્ણય કરે છે, તો તેમ કરવાનો તેનો નિર્ણય તેને ટેકો આપવા અને કલમ ૫-એ ના ઉદ્દેશ્યને ધ્યાનમાં રાખીને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પર આધારિત હોવો જોઈએ.

(ભાર આપવામાં આવે છે).

૫. શ્રી રાકેશ પટેલ શીખ્યા કે એ. જી. પી. એ રજૂઆત કરી હતી કે ગુજરાત સરકારે સામાવાળા નંબર ૪ કંપની સાથે એમઓયુ કર્યું છે, જેમાં તે સંમત થયું હતું કે સરકાર ઔદ્યોગિક ઉપક્રમની સ્થાપના માટે સામાવાળા નંબર ૪ ને મૂળભૂત માળખાકીય તથ્યો પ્રદાન કરવામાં મદદ કરશે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદાર સાથેની વાટાઘાટો નિષ્ફળ ગઈ હોવાથી, સંપાદનની

કાર્યવાહી શરૂ કરવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ બચ્યો ન હતો.તેથી, સામાવાળા-સત્તાની કાર્યવાહીમાં કોઈ નબળાઈ અથવા ગેરકાયદેસરતા નહોતી અને તેથી, વર્તમાન અરજી નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.

૬. શ્રી સુનીલ ગુપ્તાએ જાણ્યું કે સામાવાળા નંબર ૪ માટે શ્રી સુનીલ શાહ સાથે હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા નંબર ૪ એ તેના પ્રોજેક્ટ માટે ૨૫૦ કરોડ રૂપિયાનું રોકાણ કરવા માટે ૧૩/૦૧/૨૦૦૫ના રોજ વાઈબ્રન્ટ ગુજરાત શિખર સંમેલન દરમિયાન એમઓયુ કર્યો હતો.એમઓયુની શરત નંબર ૩ માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે "ગુજરાત સરકાર જમીન, વીજળી, રસ્તાઓ, પાણી પુરવઠો વગેરે જેવી મૂળભૂત માળખાગત સુવિધાઓ પૂરી પાડવામાં મદદ કરશે અને ઔદ્યોગિક ઉપક્રમની સ્થાપના માટે જરૂરી વૈધાનિક મંજૂરીઓ મેળવશે".એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ગુજરાત સરકારે એકમ સ્થાપવા માટે તમામ સહાયની ખાતરી આપી છે.અન્ય સહાયક એકમ સહિત સૂચિત પ્રોજેક્ટ લેઆઉટ ગામ ગુણસાદાના સર્વેક્ષણ નંબર ૨૫૮,૨૫૯,૨૪૫ અને ૩૯૧ ધરાવતી જમીન પર આવી રહ્યો છે.સર્વેક્ષણ નંબર ૨૪૫ (ગામ ગુણસાદાના બ્લોક નંબર ૨૦૭નો ભાગ) માં બાંધકામ પ્રવૃત્તિ શરૂ થઈ રહી છે.ઉત્પાદન પ્રક્રિયાની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને, તેને અન્ય કોઈ સ્થળે ખસેડવાનું શક્ય નથી અને તેથી, સર્વેક્ષણ નંબર ૨૪૫ પ્રોજેક્ટ માટે હસ્તગત કરવાની મુખ્ય જમીન બની ગઈ છે.આ ઉપરાંત કાચા માલના સંગ્રહ અને અન્ય

ઔદ્યોગિક પ્રવૃત્તિઓ માટે બ્લોક નંબર ૨૦૭નો બાકીનો વિસ્તાર પણ હસ્તગત કરવાનો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ઉદ્યોગ નિર્દેશકે ૧૯૬૪માં પલ્લવ પ્રોજેક્ટ માટે ૪૦૦ એકર જમીનની માંગને પ્રમાણિત કરી હતી અને આજે પણ, નોંધપાત્ર વિસ્તરણ પછી, કંપની પાસે પ્રોજેક્ટ માટે વધારાની જમીન નથી. સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીએ વર્ષ ૧૯૬૪માં વિલેજ ગુણસાદાનો સર્વે નંબર ૨૪૫ અને ૨૪૬ ખરીદ્યો હતો, જે દર્શાવે છે કે કંપનીએ વિસ્તરણ માટેની ભવિષ્યની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખી છે. જો કે, બોર્ડના સશક્તિકરણ વિના, તત્કાલીન બાંધકામ નિયામક દ્વારા આ જમીનને કોઈપણ નાણાકીય વ્યવહારો વિના કેવી રીતે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી હતી. અરજદારના નામે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવેલી જમીનના કાગળો બેંકની કસ્ટડીમાં હતા કારણ કે જવાબદારી સામે આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. નોંધપાત્ર રીતે, ૧૯૯૬માં બેંકની જવાબદારીઓની સંપૂર્ણ ચુકવણી કર્યા પછી તમામ દસ્તાવેજો બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા. ઉદ્યોગ કમિશનરની કચેરીએ ૨૪/૦૩/૨૦૦૫ તારીખના પત્ર દ્વારા, કોટેડ ડુપ્લેક્સ બોર્ડ પ્રોજેક્ટ માટે ગામ ગુણસાદાના સર્વેક્ષણ નંબર ૨૦૭ની ૩૪.૬૭ એકર જમીનની જરૂરિયાતને વાજબી ઠેરવી છે. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ઉત્પાદન પ્રક્રિયાની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રક્રિયાના એક ભાગને અન્ય સ્થળે ખસેડવું શક્ય નથી.

૬.૧ સામાવાળા નંબર ૪ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ એડવોકેટ દ્વારા આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે પ્રશ્નમાં જમીન મૂળરૂપે સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સ લિમિટેડની હતી, જેને સામાવાળા નંબર ૪ દ્વારા બીઆઈએફઆર દ્વારા ૧૯૯૧-૧૯૯૨ માં અમુક સમય માટે પુનર્વસન માટે લેવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત જમીન પર સામાવાળા નંબર ૪ કંપનીની માલિકી અને કબજાની સ્થાપના અંગે વિવિધ કાનૂની મુદ્દાઓ હતા.તેથી, સામાવાળા નંબર ૪ એ સામાવાળા નંબર ૪ ને જમીનની જરૂરિયાતને ઉકેલવા માટે અરજદાર સાથે વાટાઘાટો શરૂ કરી.જોકે, અરજદારે આ જમીન માટે અતિશય કિંમતનો ઉલ્લેખ કરવાનું શરૂ કર્યું હતું.વિવિધ સ્તરે ઘણી વાટાઘાટો થઈ હતી પરંતુ તેમાંથી કોઈ પણ સકારાત્મક પરિણામ મળ્યું ન હતું.સામાવાળા નંબર ૪-કંપની સાથે અમલમાં મૂકાયેલા તેના એમઓયુમાં સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રતિબદ્ધતાને ધ્યાનમાં રાખીને, તે જમીન માટે સંપાદનની કાર્યવાહી શરૂ કરવાનું સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું.તેથી, સામાવાળા-સત્તા વિવાદિત સૂચનાઓ જારી કરવામાં અને એવોર્ડ પસાર કરવામાં સંપૂર્ણપણે ન્યાયી હતી.

૬.૨ સામાવાળા નંબર ૪ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે આ કોર્ટના તારીખ ૦૫/૦૩/૨૦૦૭ ના વચગાળાના આદેશ તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું હતું, જેના દ્વારા કોર્ટે અરજદારની તરફેણમાં કોઈ વચગાળાની રાહત આપવાનો ઈનકાર કર્યો હતો અને બંને પક્ષોને તે તારીખે પ્રવર્તમાન સ્થિતિ જાળવી રાખવાનો આદેશ

આખ્યો હતો.૦૫/૦૩/૨૦૦૭ ના વચગાળાના આદેશને એસ.એલ.પી. પડકારવામાં આવ્યો હતો.તેથી, એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી કે હાલની અરજી ગુણદોષથી મુક્ત છે અને નકારી કાઢવાને પાત્ર છે.

૭. સામાવાળા નંબર ૪ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે પ્રતાપસંગ નારંજી જાડેજા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યોના ૧૯૯૮ (૧) જી. એલ. એચ. ૪૯૯ માં નોંધાયેલા કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણય પર અને ખાસ કરીને પારસ-૬,૭,૮,૧૨,૧૬ થી ૨૦ અને ૨૨ માં કરવામાં આવેલા અવલોકનો પર આધાર રાખ્યો હતો, જે નીચે મુજબ છે;

“૬. જમીન સંપાદન અધિનિયમની કલમ ૩૯ અન્ય સુસંગત જોગવાઈ છે.આ વિભાગનો હેતુ અને ઉદ્દેશ એ છે કે સંપાદનને લગતી વિવિધ કાર્યવાહી ત્યાં સુધી અમલમાં મૂકવામાં આવશે નહીં જ્યાં સુધી યોગ્ય સરકારની સંમતિ મેળવવામાં ન આવે અને કંપની સાથે કરાર કરવામાં ન આવે.અધિનિયમ ૬૮/૮૪ દ્વારા સુધારા પહેલા, જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૯૪ ની કલમ ૩૯ નીચેની અસર માટે હતી:

"૩૯.યોગ્ય સરકારની અગાઉની સંમતિ અને કરારનો અમલ જરૂરી:-

કલમ ૬ થી ૩૭ (બંને સહિત) ની જોગવાઈઓ કોઈ પણ કંપની માટે જમીન હસ્તગત કરવા માટે લાગુ કરવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે યોગ્ય સરકારની અગાઉની સંમતિ સાથે, અથવા જ્યાં સુધી કંપનીએ અહીં પછી ઉલ્લેખિત કરારનો અમલ કર્યો ન હોય.

સાતમી અનુસૂચિની ચાદી-૩માં સમાવિષ્ટ બાબત હોવાથી, રાજ્ય વિધાનસભા બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ નિર્ધારિત મર્યાદાને આધિન જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૮૪માં સુધારો લાવવા માટે સક્ષમ છે.ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાએ જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૮૪ની વિવિધ જોગવાઈઓમાં અધિનિયમ ૨૦/૧૯૬૫ દ્વારા સુધારો કર્યો હતો.મુખ્ય અધિનિયમની કલમ ૩૯માં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.મુખ્ય અધિનિયમની કલમ ૩૯માં, "૬" આકૃતિ માટે "૪" આકૃતિને બદલવામાં આવી હતી.અધિનિયમ ૨૦/૬૫ ને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી અને તે ૯મી જુલાઈ, ૧૯૬૫ના રોજ અમલમાં આવ્યો.અધિનિયમ ૨૦/૬૫ દ્વારા કલમ ૩૯ના સુધારાની અસર એ છે કે કોઈ પણ કંપની માટે જમીન સંપાદનના કિસ્સામાં, કલમ ૪ થી ૩૭ (બંને સહિત) જ્યાં સુધી રાજ્ય સરકારની સંમતિ મેળવવામાં ન આવે અને કંપની સાથે કરાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અમલમાં મૂકવામાં આવશે નહીં.

મુખ્ય અધિનિયમની કલમ ૩૯માં સંસદ દ્વારા અધિનિયમ ૬૮/૧૯૮૪ દ્વારા સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. "કલમ ૬ થી ૩૭ (બંને સમાવિષ્ટ)" ના આંકડા અને કોંસ માટે "કલમ ૬ થી ૧૬ (બંને સમાવિષ્ટ) અને કલમ ૧૮ થી ૩૭ (બંને સમાવિષ્ટ)" ના આંકડા અને કોંસને બદલવામાં આવ્યા હતા. આવા સુધારાની અસર એ હતી કે કલમ ૧૭ સિવાયની કલમ ૬ થી ૩૭, જે તાકીદના કિસ્સામાં જમીન સંપાદન સાથે સંબંધિત છે, જ્યાં સુધી યોગ્ય સરકારની સંમતિ મેળવવામાં ન આવે અને સરકાર દ્વારા કંપની સાથે કરાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અમલમાં મૂકવામાં આવશે નહીં.

૭. અરજદારોના એડવોકેટની દલીલ છે કે ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા અધિનિયમ ૨૦/૬૫ દ્વારા સુધારેલા જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૮૪ની કલમ ૩૯ ગુજરાત રાજ્યમાં લાગુ પડતો કાયદો હશે અને કલમ ૪નું જાહેરનામું ૧૫/૨/૧૯૯૬ના રોજ પ્રકાશિત થયું હોવાથી અને રાજ્ય સરકારની સંમતિ ૦૧/૬/૧૯૯૬ના રોજ મેળવવામાં આવી હોવાથી, કાયદાની કલમ ૩૯નું ઉલ્લંઘન થયું છે, તેથી, કલમ ૪ હેઠળનું જાહેરનામું, જે આ સંપાદન માટેનો પાયો છે, તે ગેરકાયદેસર અને રદબાતલ છે.

૯. આવો જ એક પ્રશ્ન દિનેશ સોની અને અન્યો વિરુદ્ધ ઓએનજીસી અને અન્ય, ૧૯૯૪ (૨) જીએલએચ પૃષ્ઠ ૧૩૧ માં આ કોર્ટ સમક્ષ વિચારણા માટે આવ્યો હતો.અધિનિયમ નંબર ૨૦/૧૯૬૫ દ્વારા ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાએ અધિનિયમની કલમ ૧૧માં સુધારો કર્યો અને પ્રથમ વખત "સંમતિ એવોર્ડ" ની વિભાવના રજૂ કરી અને કલેક્ટરને પક્ષો વચ્ચેની સમજૂતી પર કામ કરવાની અને એવોર્ડ પસાર કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી.આ સુધારેલી જોગવાઈ અનુસાર જો જમીનમાં રસ ધરાવતા તમામ પક્ષો કલેક્ટર સમક્ષ હાજર થાય અને એવોર્ડ માટે સંમત થાય, તો તે આવી વ્યક્તિઓને નિયત ફોર્મમાં કરાર અમલમાં મૂકવા અને એવોર્ડ પસાર કરવા માટે કહી શકે છે.ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા કલમ ૧૧ના આ સુધારા પછી, સંસદે અધિનિયમ નંબર ૬૮/૧૯૮૪ દ્વારા કલમ ૧૧માં સુધારો કર્યો.કેન્દ્રીય વિધાનસભા દ્વારા કરવામાં આવેલા આ સુધારા દ્વારા, જો રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓ હાજર થાય અને નિયત ફોર્મમાં એવોર્ડમાં સામેલ કરવા માટેની બાબતો પર લેખિતમાં સંમત થાય તો કલેક્ટર એવોર્ડ પસાર કરવા માટે અધિકૃત છે.ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં, એક પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો કે શું ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા સુધારેલી કલમ ૧૧ દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી પ્રક્રિયા અથવા કેન્દ્રીય વિધાનસભા દ્વારા સુધારેલી કલમ ૧૧ હેઠળ સૂચવવામાં આવેલી પ્રક્રિયા લાગુ થશે.આ

કોર્ટની ખંડપીઠે ચુકાદો આપ્યો હતો કે સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલો કાયદો પ્રબળ રહેશે, કારણ કે તેમાં પ્રતિકૂળતા છે.

વિભાગીય ખંડપીઠે પેરા-૩૬માં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો:-

".....કલમ ૨૫૪ ની પેટા-કલમ (૨) નિઃશંકપણે રાજ્ય વિધાનસભાને સંસદ દ્વારા અગાઉ કરવામાં આવેલા કોઈપણ કાયદાની જોગવાઈઓ અથવા સમવર્તી યાદીમાંની રીતના સંદર્ભમાં હાલના કાયદાની જોગવાઈઓને પ્રતિકૂળ કોઈપણ જોગવાઈ ઘડવા માટે અધિકૃત કરે છે, જો કે રાજ્યના વિધાનસભાનો આવો કાયદો રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે અનામત છે અને તેણે તેની મંજૂરી મેળવી છે.આવી આકસ્મિક સ્થિતિમાં તે રાજ્યમાં કાયદાનું વર્ચસ્વ રહેશે.જ્યારે ગુજરાત રાજ્યએ ગુજરાત અધિનિયમ નંબર ૨૦/૧૯૬૫ લાગુ કર્યો હતો જેથી તેમાં સુધારો કરી શકાય અને અહીં ઉપર જણાવ્યા મુજબ જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૮૪ની જોગવાઈઓમાં સુધારો કરી શકાય, ત્યારે તેણે મુખ્ય અધિનિયમની કલમ ૧૧માં પેટા-કલમ (૨) થી (૪) રજૂ કરી હતી. આવી જોગવાઈને ખાસ કરીને લાગુ કરીને, રાજ્ય વિધાનસભાએ કલેક્ટરને રસ ધરાવતી તમામ વ્યક્તિઓ વચ્ચેના

કરારના આધારે એવોર્ડ આપવાની મંજૂરી આપી હતી.આમ, તેણે કલેક્ટરને સંમતિ અથવા પક્ષો વચ્ચે યોગ્ય રીતે હસ્તાક્ષરિત અને અમલમાં મૂકાયેલા કરારના આધારે એવોર્ડ આપવા માટે અધિકૃત કર્યા.જો કે, કેન્દ્રીય સંસદે પછીથી જમીન સંપાદન (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૮૪ની અસરથી અમલમાં મૂક્યો છે, જેથી મુખ્ય અધિનિયમની કલમ ૧૧માં પેટા-કલમ (૨) થી (૪) દાખલ કરી શકાય, જે ગુજરાત (સુધારા) અધિનિયમની પેટા-કલમ (૨) થી (૪) દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ સમાન પરિણામ પ્રાપ્ત કરે છે, સિવાય કે નિર્ધારિત પ્રક્રિયા થોડી અલગ છે.જ્યાં સુધી કેન્દ્રીય અધિનિયમની કલમ ૧૧ની પેટા-કલમ (૨) દ્વારા પ્રક્રિયા ગુજરાત અધિનિયમની કલમ ૧૧ની પેટા-કલમ (૨) માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાથી અલગ છે ત્યાં સુધી એમ કહી શકાય કે કેન્દ્રીય સંસદે કાયદાને રાજ્યના કાયદાને પ્રતિકૂળ બનાવ્યો છે. જો કે, કલમ ૨૫૪ ની પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈ હેઠળ સંસદને તે જ બાબતના સંદર્ભમાં કોઈપણ સમયે કોઈપણ કાયદો ઘડવાની મંજૂરી હતી કે જેના પર રાજ્યએ કાયદો બનાવ્યો છે, તેથી કેન્દ્ર સંસદ વૈધાનિક કાયદો બનાવવા માટે સક્ષમ હતી અને તે ઉપરોક્ત કાયદો છે જે પછી તે રાજ્યમાં પણ લાગુ થશે જેણે કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ કાયદો બનાવ્યો છે.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને,

એવી ધારણા કરવામાં કોઈ શંકા નથી કે જમીન સંપાદન (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૮૪ દ્વારા કરવામાં આવેલ સુધારો ગુજરાત રાજ્યમાં લાગુ થશે અને ગુજરાત અધિનિયમ ૨૦/૧૯૬૫ દ્વારા કરવામાં આવેલ રાજ્ય સુધારો લાગુ થશે નહીં.

૧૨. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે કેન્દ્રીય સુધારા અધિનિયમ ૬૮/૧૯૮૪ દ્વારા લાવવામાં આવેલા સુધારાથી રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદામાં કોઈ પ્રતિકૂળતા સર્જાઈ નથી.અરજદારોના એડવોકેટની દલીલ છે કે સંસદ દ્વારા પસાર કરાયેલા કાયદાનું પ્રતિકૂળતા ગુજરાત સુધારા અધિનિયમ દ્વારા બનાવવામાં આવી હતી અને રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી હોવાથી, તે પ્રચલિત રહેશે અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા અનુગામી કાયદાનો કોઈ ઉપયોગ થતો નથી.અરજદારોના એડવોકેટના જણાવ્યા અનુસાર, અધિનિયમ નંબર ૬૮/૧૯૮૪ દ્વારા, અધિનિયમની કલમ ૩૯ માં ઉલ્લેખિત કલમ ૬ થી ૩૭ માંથી કલમ ૧૭ દૂર કરવામાં આવી હતી અને રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા પસાર કરાયેલા કાયદાને રદ કરવાની તેની કોઈ અસર નથી.અમે આ દલીલને સ્વીકારવા માંગતા નથી, કારણ કે સંસદ દ્વારા બનાવેલ અનુગામી કાયદો એ જ વિષય પર છે અને સમવર્તી યાદીમાં સમાવિષ્ટ

વિષયના સંદર્ભમાં તે જ વિસ્તારને આવરી લે છે.રાજ્યના કાયદાનું રદ કરવું, જો કોઈ હોય તો, સ્પષ્ટ શબ્દો દ્વારા હોવું જરૂરી નથી.જો સંસદે આ જ વિષય પર કાયદો ઘડ્યો હોય, તો એવું માની શકાય છે કે જે હદ સુધી તેનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો તે રાજ્યનો કાયદો રદ કરવામાં આવ્યો હતો.તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે અધિનિયમ ૬૮/૧૯૮૪ દ્વારા સુધારેલ કલમ ૩૯ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા લાવવામાં આવેલા સુધારા પર પ્રબળ રહેશે.તે બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, કલમ ૪ જાહેરનામું સરકાર પાસેથી સંમતિ મેળવવામાં આવે અને કંપની અને સરકાર વચ્ચે સમજૂતી થાય તે પહેલાં પણ અમલમાં મૂકી શકાય છે.

૧૬. વર્તમાન કેસમાં, અરજદારોના એડવોકેટની દલીલ છે કે નિયમ-૪ હેઠળ કોઈ યોગ્ય તપાસ કરવામાં આવી ન હતી અને અરજદારોને નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી.ઉત્તરદાતાઓ દ્વારા આ હકીકતને નકારી કાઢવામાં આવી છે.સમકાલીન દસ્તાવેજો પણ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે જે દર્શાવે છે કે અરજદારોને નિયમ-૪ હેઠળ તપાસ અંગે પૂરતી નોટિસો આપવામાં આવી હતી.જામનગરના નાયબ કલેક્ટરની કચેરીમાંથી તલાતી-કમ-મોતી ખવાડીના સચિવને ૪/૧૧/૧૯૯૫ના રોજ અરજદારોને નોટિસ આપવા માટે માહિતી આપવામાં આવી હતી.સર્વે નંબર અને અરજદારોના નામની વિગતો તલાટી-કમ-સેક્રેટરીને

આપવામાં આવી હતી.નોટિસ તેમને આપવામાં આવી હતી, પરંતુ આ અરજદારોએ નોટિસ પર સહી કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને તેથી, ૫/૧૧/૧૯૯૫ના રોજ રોજકમ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો.રોજકમની તમામ નકલો એ દર્શાવવા માટે રજૂ કરવામાં આવે છે કે અરજદારોને નિયમ-૪ હેઠળ તપાસ સંબંધિત નોટિસો આપવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.અરજદારોમાંથી એકે એ આરોપને નકારીને સોગંદનામું દાખલ કર્યું હતું કે ૫/૧૧/૧૯૯૫ના રોજ નોટિસ આપવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો.રોજકામ અને સૂચનાઓ સત્તાવાર કામકાજના સામાન્ય ક્રમમાં તૈયાર કરવામાં આવે છે અને અમે ધારીએ છીએ કે તેઓ યોગ્ય રીતે તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે અને અમને તે બતાવવા માટે કોઈ સામગ્રી મળતી નથી કે તેઓ ખોટી રીતે ઊભા કરવામાં આવ્યા છે.અરજદારોએ નિયમ-૪ હેઠળ તપાસની બાબતમાં સત્તાવાળાઓને સહકાર આપ્યો ન હતો.કલમ ૫એ હેઠળ તપાસ માટે અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓમાં, તેમની પાસે એવો કોઈ કેસ નથી કે તેમને નિયમ-૪ હેઠળ નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી.

૧૭. અરજદારોના વકીલે દલીલ કરી હતી કે નાયબ કલેક્ટરે નિયમ-૪ હેઠળ તપાસ કરતી વખતે વળતર નક્કી કર્યું નથી અને તેમણે ખાતરી કરી નથી કે કંપનીએ જમીન માટે વાજબી કિંમતની ઓફર કરી હતી.આ દલીલ

પણ સ્વીકારી શકાતી નથી.નાયબ કલેક્ટર દ્વારા રજૂ કરાયેલા અહેવાલની એક નકલ અમારી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે.અહેવાલમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે જમીન માલિકો બિઘા દીઠ ૨ લાખ રૂપિયાના દરે વળતર ઈચ્છતા હતા.જમીનની કિંમત જિરાયત જમીન માટે આશરે ૧૭,૫૦૦ રૂપિયા પ્રતિ બિઘા અને બગાયત જમીન માટે ૩૫,૦૦૦ રૂપિયા પ્રતિ બિઘા નક્કી કરવામાં આવી હતી.અહેવાલમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે આ રકમ કંપની દ્વારા જમીન માલિકોને ઓફર કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તેમણે આ રકમ સ્વીકારી ન હતી અને તમામ અરજદારોએ બિઘા દીઠ ૨ લાખ રૂપિયાના દરે જમીનની કિંમતનો દાવો કર્યો હતો.એ નોંધવું પણ યોગ્ય છે કે અગાઉની સંપાદન કાર્યવાહીમાં, જમીનની કિંમત જિરાયત જમીન માટે વીઘા દીઠ રૂપિયા ૧૭,૫૦૦ અને બગાયત જમીન માટે વીઘા દીઠ રૂપિયા ૩૫,૦૦૦ નક્કી કરવામાં આવી હતી અને અહેવાલની કલમ ૬ (૨) માં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ઉપરોક્ત રકમ ખાનગી જમીનના જમીન વેચાણના નિષ્કર્ષ મુજબ જ હતી.એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે નાયબ કલેક્ટરે નિયમ-૪ હેઠળ તપાસ હાથ ધરી હતી અને જમીનની અંદાજિત કિંમત નક્કી કરી હતી અને તે નક્કી કર્યું હતું કે કંપની આ જમીન માલિકોને રકમ ચૂકવવા તૈયાર છે કે કેમ.એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે કંપનીએ આ અરજદારોને વળતર સ્વીકારવા માટે નોટિસો જારી કરી હતી, પરંતુ તેઓએ આમ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.આ

પૃષ્ઠભૂમિમાં, અમે અરજદારોના એડવોકેટની દલીલને સ્વીકારવામાં અસમર્થ છીએ કે નિયમ-૪ હેઠળ માનવામાં આવેલી પ્રક્રિયાનું ઉદ્ધન થયું હતું.

૧૮. અરજદારોના એડવોકેટ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી અન્ય દલીલ એ છે કે નાયબ કલેક્ટરને અધિગ્રહિત કરવા માંગવામાં આવેલી જમીન સારી કૃષિ જમીન છે કે નહીં અથવા કોઈ વૈકલ્પિક જમીન ઉપલબ્ધ છે કે કેમ તે શોધવા માટે મુખ્ય કૃષિ અધિકારીનો અહેવાલ મળ્યો નથી.હકીકતમાં, નાયબ કલેક્ટરે મુખ્ય કૃષિ અધિકારીની સલાહ લીધી હતી અને તેમની પાસેથી અહેવાલ પણ મેળવ્યો હતો કે આ જમીનો સિવાય કોઈ વૈકલ્પિક જમીન ઉપલબ્ધ નથી.વધુમાં, વિજ્ઞાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલે ધ્યાન દોર્યું હતું કે આ પોકેટ જમીનો છે અને અન્ય તમામ સંલગ્ન જમીનો કંપની દ્વારા પહેલેથી જ હસ્તગત કરવામાં આવી છે અને કંપનીની આવાસ યોજનાના હેતુઓ માટે આ એકમાત્ર જમીન ઉપલબ્ધ છે.એ નોંધવું યોગ્ય છે કે અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓમાં તેમની પાસે અન્ય કોઈ વૈકલ્પિક જમીન ઉપલબ્ધ હોવાનો કોઈ કેસ નથી.વાંધાઓમાં તેમની એકમાત્ર દલીલ એ છે કે કંપનીએ પહેલેથી જ એક વ્યાપક વિસ્તાર હસ્તગત કરી લીધો છે અને તેથી સૂચિત જમીનની જરૂર નથી.સત્તાવાળાઓ દ્વારા તે પાસાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું હતું

અને નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો કે જમીન જાહેર હેતુ માટે જરૂરી છે.તેથી, અમને નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ તપાસના સંદર્ભમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા પ્રક્રિયાગત અનિયમિતતા જોવા મળતી નથી.

૧૯. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલે નિયમ ૪ ની તપાસ અંગે અન્ય દલીલ કરી છે.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે નિયમ ૪ ની તપાસ કલમ ૪ ની સૂચના પહેલાં હોવી જોઈએ.એ. આઈ. આર. ૧૯૭૫ એસ. સી. ૬૨૯, સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત એન્ડ એન્યર વર્સીસ પટેલ ચતુરભાઈ નરસિંહઈ એન્ડ ઓથર્સમાં નોંધાયેલા નિર્ણય અને એ. આઈ. આર. ૧૯૭૬ એસ. સી. ૨૦૦૨, સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત એન્ડ ઓથર્સ વર્સીસ અંબાલાલ હૈદરભાઈમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો. આ બંને નિર્ણયોમાં, કલમ ૪ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવે તે પહેલાં નિયમ ૪ હેઠળ તપાસ થવી જોઈએ કે કેમ તે પ્રશ્ન પર સીધો વિચાર કરવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ એ જ પ્રશ્ન એ. આઈ. આર. ૧૯૮૫ એસ. સી. ૭૩૬ મેસર્સ ફોર્મેન્ટો રિસોર્ટ્સ એન્ડ હોટેલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ગુસ્તાવો રાનાટો દા કુઝ પિન્ટો અને અન્યમાં સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ આવ્યો હતો, જ્યાં સુપ્રીમ કોર્ટે ખાસ કરીને એવું માન્યું હતું કે કલમ ૪ જાહેરનામું સંપાદનનો આધાર છે અને નિયમ ૪ તપાસ કલમ ૪ જાહેરનામા પછી થશે.એવું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે કલમ ૪ હેઠળ સૂચના પહેલાં કોઈ તપાસની જરૂર નથી,

કારણ કે આવી કોઈ જરૂરિયાત નથી.સુપ્રીમ કોર્ટે કાયદામાં નીચેની શરતો નક્કી કરી છે:—

"અધિનિયમ અને નિયમોને વાંચીને અને અધિનિયમની યોજનાને ધ્યાનમાં રાખીને, તે સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૪ જાહેરનામું બહાર પાડતા પહેલાં, નિયમોના નિયમ ૪ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલી પ્રક્રિયાનું પાલન કરવાની જરૂર નથી.તેથી એવું ન કહી શકાય કે કાયદાની કલમ ૪ (૧) હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવે તે પહેલાં નિયમ ૪ દ્વારા તપાસ થવી જોઈએ. વધુમાં, કેટલીક બાબતો જે નિયમ ૪ હેઠળ કરવી જરૂરી છે તે કરી શકાતી નથી કારણ કે જ્યાં સુધી કલમ ૪ હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અધિકારી અથવા તેમના દ્વારા અધિકૃત વ્યક્તિ પાસે કોઈ સત્તા રહેશે નહીં.

સુપ્રીમ કોર્ટના સીધા નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે અરજદારોના એડવોકેટ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલમાં કોઈ બળ શોધી શકતા નથી.

૨૦. અરજદારોના વકીલે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે જમીન સંપાદન અધિનિયમની કલમ ૪૦ હેઠળ કોઈ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી નથી. કંપનીના હેતુ માટે આ સંપાદન હોવાથી, યોગ્ય સરકારે આવા સંપાદન માટે સંમતિ આપવી પડશે.આવી સંમતિ આપતા પહેલા, સરકાર કલેક્ટર દ્વારા રજૂ કરાયેલા અહેવાલ અને કાયદાની કલમ-૪૦ હેઠળ હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસના અહેવાલ પર પણ વિચાર કરશે. કલમ ૪૦ હેઠળની આ તપાસ સંપાદનના હેતુ સંબંધિત પ્રશ્ન સાથે સંબંધિત છે.તે નક્કી કરવામાં આવશે કે શું સંપાદન કંપની દ્વારા નિયુક્ત કામદારો માટે રહેણાંક મકાનોના નિર્માણ માટે છે કે પછી સંપાદન કોઈ મકાનના નિર્માણ અથવા કંપનીના કામ માટે જરૂરી છે કે કેમ, જે જાહેર હેતુ માટે હોવાનું કહી શકાય.જમીન સંપાદન (કંપની) નિયમો, ૧૯૬૩ કહે છે કે સરકાર સંમતિ આપે તે પહેલાં સમિતિનો અહેવાલ પણ મેળવવામાં આવશે.જાહેર હેતુ નક્કી કરવા અને સંમતિ આપ્યા પછી સરકાર કંપની સાથે કરાર કરશે.આ હેતુઓ માટે, સરકાર એક સમિતિની રચના કરશે અને આ સમિતિનો અહેવાલ જે એક સુસંગત પુરાવો પણ છે, તે સરકાર દ્વારા ધ્યાનમાં લેવો પડશે જ્યારે કંપની દ્વારા સંમતિ માંગવામાં આવે છે.આ કિસ્સામાં આવી સમિતિનો અહેવાલ સરકાર સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યો હતો.નાયબ કલેક્ટરે જમીન સંપાદન અધિનિયમની કલમ ૫એ હેઠળ અહેવાલ સુપરત કર્યો હતો. કાયદાની કલમ ૫એ હેઠળ, કલેક્ટર

રસ ધરાવતા પક્ષોને નોટિસ આપવા માટે બંધાયેલા છે અને તેઓ આ પ્રશ્ન પર વિચારણા કરશે કે શું જાહેર હેતુ માટે જમીનની જરૂર હતી કે કેમ.વર્તમાન કેસમાં, કલેક્ટર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવનારી તપાસ અંગે આ અરજદારોને નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી અને તે તપાસમાં અરજદારોએ અસરકારક રીતે ભાગ લીધો ન હતો.જ્યારે તપાસ હાથ ધરવામાં આવી ત્યારે તેઓ હાજર ન હતા અને ૧૦/૪/૧૯૯૬ પર, આ અરજદારોને હાજર રહેવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ તેઓએ નોટિસોનો જવાબ આપ્યો ન હતો અને ૨૫/૪/૧૯૯૬ પર, કલમ ૫A અહેવાલ કલેક્ટર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ ૧૦/૬/૧૯૯૬ પર સરકાર વતી એક સમજૂતીનો અમલ કરવામાં આવ્યો હતો.કાયદાની કલમ ૪૦ હેઠળ સત્તાવાળાઓ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસ, જો કોઈ હોય તો, તે અંગે અરજદારોને નોટિસ આપવામાં આવી હતી તે દર્શાવવા માટે પૂરતી સામગ્રી અમારી સમક્ષ મૂકવામાં આવી નથી. પરંતુ, કાયદાના નિયમ-૪ અને કલમ ૫એ હેઠળ કરવામાં આવેલી તપાસને ધ્યાનમાં રાખીને, અમને નથી લાગતું કે કાયદાની કલમ ૪૦ હેઠળ નાયબ કલેક્ટર દ્વારા વધુ તપાસ કરવાની જરૂર હતી.

૨૨. એ. આઈ. આર. ૧૯૬૦ એસ. સી. ૧૨૦૩ બાબુ બાક્યા ઠાકુર વિરુદ્ધ બોમ્બે રાજ્ય (હવે મહારાષ્ટ્ર) અને અન્યમાં, સર્વોચ્ચ કોર્ટે ચુકાદો

આપ્યો છે કે કંપની માટે જમીન સંપાદનની બાબતમાં, જાહેર હેતુ અંગેના પ્રશ્નની કલમ ૫-એ અથવા કલમ ૪૦ હેઠળ તપાસ કરવી પડશે. કલમ ૫-એ હેઠળની તપાસ અને કલમ ૪૦ હેઠળની તપાસ લગભગ સમાન બાબતો સાથે સંબંધિત હોવાથી, કલમ ૪૦ હેઠળ કોઈ પણ તપાસની ગેરહાજરીને ગંભીરતાથી લેવાની જરૂર નથી. સરકાર સંમતિ આપે અને કંપની સાથે કરારનો અમલ કરે તે પહેલાં, કલમ ૫-એ હેઠળ અહેવાલના સ્વરૂપમાં અને તે હેતુ માટે રચાયેલી સમિતિનો અહેવાલ પણ સરકાર સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યો હતો. તેથી, અમને નથી લાગતું કે કોઈ પ્રક્રિયાગત અનિયમિતતા હતી. કાયદાની કલમ ૪૦ હેઠળ કોઈ તપાસની ગેરહાજરીથી અરજદારો પૂર્વગ્રહયુક્ત થયા નથી.

૭.૧ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે એસ. સી. એ. નંબર ૫૨૧/૨૦૦૩ માં પ્રસ્તુત આ કોર્ટના બિન-અહેવાલિત નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો, જે ૨૩/૦૮/૨૦૦૫ ના રોજ નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો અને ખાસ કરીને, પારસ-૨૧ અને ૨૨ માં કરવામાં આવેલા અવલોકનો પર, જે નીચે મુજબ છે;

“૨૧. જો એવી દલીલ માટે પણ ધારવામાં આવે કે અરજદારોના મૃત પિતાને નિયમોના નિયમ ૪ હેઠળ સુનાવણીની કોઈ નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી, તો પણ આ કોર્ટને લાગે છે કે અરજદારોએ તમામ

ઉપલબ્ધ દલીલો ઉઠાવતી કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ નોટિસની પ્રાપ્તિને અનુસરીને સક્ષમ અધિકારી સમક્ષ ૧૦ જુલાઈ, ૨૦૦૧ ના રોજ વિગતવાર વાંધા દાખલ કર્યા છે અને તેથી, ન તો મૃતક કે ન તો અરજદારો નિયમોના નિયમ ૪ હેઠળ તપાસની નોટિસ ન મળવાથી પૂર્વગ્રહયુક્ત હતા.ડિવિઝનલ મેનેજર, પ્લાન્ટેશન ડિવિઝન, આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓ (ઉપરોક્ત) માં, સુપ્રીમ કોર્ટે શોધી કાઢ્યું હતું કે સ્થાનિક તપાસ કરતી વખતે, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું.જો કે, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો પર આધારિત અરજીને સુપ્રીમ કોર્ટે નીચેની શરતોમાં નકારી કાઢી છે:

“૧૭. કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોને એક જ બીબામાં ઢાળી શકાય નહીં. તેને લવચીકતા સાથે જોવું જોઈએ.આપેલ કેસમાં, જ્યાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનના સંદર્ભમાં વિચલન થાય છે, ત્યાં કોર્ટ તેની સામેના આદેશને રદ કરતા પહેલા પૂર્વગ્રહના પુરાવા પર આગ્રહ કરી શકે છે.(જુઓ બાર કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ કેરળ હાઇકોર્ટ).

૧૯. કરુણાકરમાં આ કોર્ટે સ્પષ્ટપણે ચુકાદો આપ્યો છે કે કર્મચારીએ તપાસ અહેવાલની નકલ ન મેળવીને પૂર્વગ્રહની પીડા દર્શાવવી જોઈએ.

ફરીથી પ્રતાપસંગ નારંજી જાડેજા (ઉપરોક્ત) માં, આ કોર્ટની ખંડપીઠે અહેવાલિત નિર્ણયના ફક્ત ૨૨ માં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:

“૨૨. એ. આઈ. આર. ૧૯૬૦ એસ. સી. ૧૨૦૩ બાબુ બાક્યા ઠાકુર વિરુદ્ધ બોમ્બે રાજ્ય (હવે મહારાષ્ટ્ર) અને અન્ય કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો છે કે કંપની માટે જમીન સંપાદનની બાબતમાં, જાહેર હેતુ અંગેના પ્રશ્નની કલમ ૫-એ અથવા કલમ ૪૦ હેઠળ તપાસ કરવી પડશે. કલમ ૫-એ હેઠળની તપાસ અને કલમ ૪૦ હેઠળની તપાસ લગભગ સમાન બાબતો સાથે સંબંધિત હોવાથી, કલમ ૪૦ હેઠળ કોઈ પણ તપાસની ગેરહાજરીને ગંભીરતાથી લેવાની જરૂર નથી. સરકાર સંમતિ આપે અને કંપની સાથે કરાર કરે તે પહેલાં, કલમ ૫-એ હેઠળ અહેવાલના રૂપમાં સરકાર સમક્ષ પૂરતી સામગ્રી મૂકવામાં આવી હતી અને તે હેતુ માટે રચાયેલી સમિતિનો અહેવાલ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, અમને નથી લાગતું કે ત્યાં કોઈ પ્રક્રિયાગત અનિયમિતતા

હતી.કાયદાની કલમ ૪૦ હેઠળ કોઈ તપાસની ગેરહાજરીથી અરજદારો પૂર્વગ્રહયુક્ત થયા નથી.

આગળ અલીગઢ મુસ્લિમ યુનિવર્સિટી અને અન્યોમાં, (ઉપરોક્ત), સુપ્રીમ કોર્ટે અહેવાલિત નિર્ણયના ફક્ત ૨૪માં જે ચુકાદો આપ્યો છે તે નીચે મુજબ છે:

“૨૪. કુદરતી ન્યાયના ભંગ ઉપરાંત પૂર્વગ્રહ પણ સાબિત થવો જોઈએ તે સિદ્ધાંત ઘણા કિસ્સાઓમાં વિકસાવવામાં આવ્યો છે.કે. એલ. ત્રિપાઠી વિરુદ્ધ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા કેસમાં, ન્યાયમૂર્તિ સબ્યસાચી મુખર્જી (જે તે સમયે હતા) એ પણ સિદ્ધાંત રજૂ કર્યો હતો કે માત્ર કુદરતી ન્યાયનું ઉલ્લંઘન નહીં પરંતુ વાસ્તવિક પૂર્વગ્રહ (નોટિસ જારી ન કરવા સિવાય) સાબિત કરવો પડશે.વેડ્સ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ લૉ (પમી આવૃત્તિ, પૃષ્ઠો ૪૭૨-૭૫) ને ટાંકીને નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:(એસ. સી. સી. પાનું ૫૮, પેરા ૩૧).

[I] કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો ક્યારે લાગુ થવાના છે તે અંગેના કડક નિયમો નક્કી કરવા શક્ય નથી, ન તો તેમના અવકાશ અને

હદ વિશે..... ફરિયાદી પ્રત્યે કેટલાક વાસ્તવિક પૂર્વગ્રહ પણ હોવા જોઈએ; કુદરતી ન્યાયના માત્ર તકનીકી ઉદ્ધંધન જેવી કોઈ વસ્તુ નથી.કુદરતી ન્યાયની જરૂરિયાતો કેસની હકીકતો અને સંજોગો, તપાસની પ્રકૃતિ, જે નિયમો હેઠળ ટ્રિબ્યુનલ કામ કરી રહ્યું છે, જેની સાથે વ્યવહાર કરવો તે વિષય વગેરે પર આધારિત હોવી જોઈએ.

ત્યારથી, આ કોર્ટે ઘણા કિસ્સાઓમાં પૂર્વગ્રહના સિદ્ધાંતને સતત લાગુ કર્યો છે.ઉપરોક્ત ચુકાદા અને સમાન દ્રષ્ટિકોણ ધરાવતા અન્ય વિવિધ ચુકાદાઓનો સ્ટેટ બેંક ઓફ પટિયાલા વિરુદ્ધ એસ. કે. શર્મા માં સંપૂર્ણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.તે કિસ્સામાં, "પૂર્વગ્રહ" ના સિદ્ધાંતને વધુ વિસ્તૃત કરવામાં આવ્યો છે.રાજેન્દ્ર સિંહ વિરુદ્ધ એમ. પી. રાજ્યમાં પણ આ જ સિદ્ધાંતનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે.

જો પ્રતાપસંગ નારંજી જાડેજા (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં આ કોર્ટની ખંડપીઠે મૂકેલા સિદ્ધાંતને સ્વાસ્થ્ય રક્ષા સમિતિ રતિ ચોક (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં અહેવાલ મુજબ સુપ્રીમ કોર્ટની મોટી બેન્ચને કરવામાં આવેલા સંદર્ભને ધ્યાનમાં લેવામાં ન આવે તો પણ, સુપ્રીમ કોર્ટના ઉપરોક્ત

ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયોમાંથી કાયદાની દરખાસ્ત જે બહાર આવે છે તે એ છે કે સિદ્ધાંત કે કુદરતી ન્યાયના ભંગ ઉપરાંત પૂર્વગ્રહ પણ સાબિત થવો જોઈએ, તે ઘણા કેસોમાં વિકસાવવામાં આવ્યો છે અને સ્વીકારવામાં આવ્યો છે. સુપ્રીમ કોર્ટે સમજાવ્યું છે તેમ, નોટિસ જારી ન કરવા સિવાય માત્ર કુદરતી પરંતુ વાસ્તવિક પૂર્વગ્રહના સિદ્ધાંતોનું ઉદ્ધંધન સાબિત કરવું પડશે. તાત્કાલિક કેસની હકીકતો પર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોને લાગુ કરતા, આ કોર્ટને જાણવા મળ્યું છે કે અરજદારો એ નિર્દેશ કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે કે નિયમોના નિયમ જ હેઠળ યોજાયેલી તપાસની નોટિસ ન આપવાને કારણે તેમને કયા પૂર્વગ્રહનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. અરજદારો તેમના માટે પૂર્વગ્રહ દર્શાવી શક્યા ન હતા કારણ કે તમામ ઉપલબ્ધ મુદ્દાઓ ૧૦ જુલાઈ, ૨૦૦૧ ના રોજ વાંધાઓમાં ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા, જે કાયદાની કલમ જ હેઠળ નોટિસની પ્રાપ્તિ અનુસાર એડવોકેટની મદદથી દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૨. આમ, ઉપરોક્ત ચર્ચાનું ચોખ્ખું પરિણામ એ છે કે અરજદારો દ્વારા તે સંતોષકારક રીતે સ્થાપિત કરી શકાયું નથી કે નિયમોના નિયમ જ હેઠળ કોઈ તપાસ સક્ષમ અધિકારી દ્વારા હાથ ધરવામાં આવી ન હતી અથવા નિયમોના નિયમ જ હેઠળ તપાસ કરતી વખતે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉદ્ધંધન કરવામાં આવ્યું હતું અથવા વૈકલ્પિક રીતે, તેમના પિતાને

તપાસની નોટિસ ન આપવાને કારણે તેમને કોઈ પૂર્વગ્રહ થયો હતો, જે નિયમોના નિયમ જ હેઠળ કરવામાં આવવાનો હતો.તેથી, નિયમોના નિયમ જ ના ઉલ્લંઘન પર આધારિત પ્રથમ દલીલ નકારી શકાય તેવી છે અને આથી નકારી કાઢવામાં આવે છે.”

૮. અમે બંને પક્ષોના વિદ્વાન એડવોકેટને સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજોનો અભ્યાસ કર્યો છે.હાથ પરના સંદર્ભની વધુ સારી સમજણ માટે, સંબંધિત તારીખોનો સંદર્ભ યોગ્ય છે કારણ કે તે આપણને હાથ પરના વિવાદની સ્પષ્ટ સમજ આપશે, જે ૧૯૬૪નો છે. ૨૬.૦૨.૧૯૬૪ના રોજ ગુજરાત સરકારના ઉદ્યોગ નિર્દેશકે અગાઉની મેસર્સ સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સની વિનંતી પર વિચારણા કરી હતી, જેમાં તેમણે ગુજરાતના સોનગઢ ગામમાં (અગાઉના જિલ્લા સુરત, હવે જિલ્લા તાપી) આશરે ૪૦૦ એકર જમીન હસ્તગત કરી હતી.ત્યારબાદ, ૧૦/૦૨/૧૯૭૬ ના ડીડ ઓફ એક્સચેન્જ હેઠળ, મેસર્સ સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સે સર્વે નંબર ૨૬૭, ૨૬૮, ૨૬૯ અને ૨૭૧ ધરાવતી તેમની જમીનના બદલામાં અરજદારને જમીન ટ્રાન્સફર કરી હતી.૩૦/૦૭/૧૯૭૭ ના રોજ મેસર્સ સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સ અને અરજદાર વચ્ચે એક કરાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં સોનગઢ ગામની સર્વે નંબર ૨૪૫ ધરાવતી જમીનની ૩ એકર જમીન મેસર્સ સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સને તેના કામદારો માટે રહેઠાણના નિર્માણના હેતુથી ભાડે આપવામાં આવી હતી, જેના બદલામાં અરજદાર તેની બાકીની જમીનમાં

ઉપયોગ કરવા માટે મેસર્સ સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સ પાસેથી પાણી અને વીજળી મેળવવાનો હતો. આ સમજૂતી લગભગ ૨૦ વર્ષ સુધી ચાલી હતી.

૯. વર્ષમાં અમુક સમયે ૧૯૯૧-૯૨, સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીએ તેના વ્યવસાયના આધુનિકીકરણ અને વિસ્તરણના હેતુથી પુનર્વસન માટે બીIFR દ્વારા મેસર્સ સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સને હસ્તગત કરી હતી. એવું લાગે છે કે ૨૭/૧૧/૧૯૯૭ પર અરજદારે શરૂઆતમાં બ્લોક નંબર ૨૦૬ ધરાવતી જમીન કમલાબેન એમ પારિખની તરફેણમાં ટ્રાન્સફર કરી હતી અને પછી તેને ફરીથી ખરીદી હતી. ત્યારબાદ, ૦૧/૦૪/૧૯૯૮ પર અરજદારે અગાઉની મેસર્સ સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સ સાથે કરવામાં આવેલા ૩૦/૦૭/૧૯૭૭ તારીખના કરારને સમાપ્ત કર્યો હોવાનું જણાય છે.

૧૦. કેટલીક જગ્યાએ વર્ષ ૨૦૦૦માં, અરજદારે તૃતીય પક્ષને જમીન વેચવા માટે કરાર કર્યો હતો, જેના માટે સત્તામંડળને ઉપરોક્ત જમીનના સંદર્ભમાં એન. એ. મંજૂરી આપવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી, જે ૦૩/૦૬/૨૦૦૧ના રોજ આપવામાં આવી હતી. મધ્યસ્થીમાં, જે પક્ષ સાથે વેચાણનો કરાર કરવામાં આવ્યો હતો તેણે કથિત રીતે ચૂકવણીના કરારના તેના ભાગને પૂર્ણ કર્યો ન હોવાથી, અરજદારે વિદ્વત સિવિલ જજ (એસ. ડી.), બારડોલીની કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ સ્યુટ નંબર ૪૭/૨૦૦૧ હોવાનો દાવો પસંદ કર્યો હતો, જે

આખરે, અરજદાર-મૂળ વાદીની તરફેણમાં ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો.આ ઘટનાઓની પૃષ્ઠભૂમિમાં આપણે કેસની ગુણવત્તાની પ્રશંસા કરવી પડશે.

૧૧. "વાઈબ્રન્ટ ગુજરાત ગ્લોબલ ઇન્વેસ્ટર્સ સમિટ ૨૦૦૫" દરમિયાન ગુજરાત સરકાર અને સામાવાળા નંબર ૪-કંપની વચ્ચે રૂપિયાના સૂચિત રોકાણ સાથે પ્લાન્ટની સ્થાપના કરીને સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીની હાલની ઉત્પાદન ક્ષમતાને વધારવા માટે એક સમજૂતી કરાર કરવામાં આવ્યો હતો.આ સમજૂતી કરાર હેઠળ રાજ્ય સરકારે સામાવાળા નંબર ૪ ને જમીન, વીજળી, રસ્તાઓ, પાણી પુરવઠો વગેરે જેવી મૂળભૂત માળખાગત સુવિધાઓ પૂરી પાડવાનું વચન આપ્યું હતું અને ઔદ્યોગિક ઉપક્રમની સ્થાપના માટે જરૂરી વૈધાનિક મંજૂરી મેળવવામાં મદદ કરશે.

૧૨. એ હકીકત છે કે સામાવાળા નંબર ૪-કંપની સોનગઢ ગામમાં સ્થિત અગાઉની સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સમાં પહેલેથી જ કાર્યરત ઔદ્યોગિક એકમ ધરાવે છે.હસ્તગત કરવા માંગવામાં આવેલી જમીન હાલના ઔદ્યોગિક એકમની બાજુમાં આવેલી છે.સૂચિત હસ્તાંતરણને એ હકીકત દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે કે ઔદ્યોગિક એકમને ઉપયોગમાં લેવા માટે તૈયાર રાજ્યમાં કચરો કાગળ સંગ્રહ, સ્ટોક તૈયાર કરવા, પ્રવાહી શુદ્ધિકરણ વગેરે જેવી મહત્વપૂર્ણ સુવિધાઓ મળશે કારણ કે તેને આ સુવિધાઓ સ્થાપિત કરવા માટે અલગ મકાન/માળખું ઊભું

કરવું પડશે નહીં.વધુમાં, દેશના મુખ્ય ઔદ્યોગિક કેન્દ્ર-મુંબઈ અને દરિયાઈ બંદર સાથે જમીનની નજીકની ભૌગોલિક નિકટતા તેને આર્થિક સફરતામાં વધારાનો લાભ આપે છે.

૧૩. એ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે આ જમીન આદિવાસી વિસ્તારમાં દૂરના સ્થળે આવેલી છે અને આવા પ્રદેશમાં રોકાણ કરવા માટે થોડા ઔદ્યોગિક સહયોગ આગળ આવશે.સામાવાળા નંબર ૪-કંપની કાગળ ઉદ્યોગમાં અગ્રણી ખેલાડી છે અને વિસ્તરણ માત્ર તેના ઉત્પાદન ક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત છે, અન્ય કોઈ ઉદ્યોગ સાથે નહીં.જ્યારે સામાવાળા નંબર ૪-કંપની પાસે અગાઉની સેન્ટ્રલ પલ્પ મિલ્સના રૂપમાં પહેલેથી જ કાર્યરત એકમ છે, ત્યારે તેણે તે જમીન હસ્તગત કરવાની દરખાસ્ત કરી હતી કારણ કે તે તેના હાલના એકમની બાજુમાં આવેલી છે.તેથી, સામાવાળા નંબર ૪ એ વિવિધ પ્રસંગોએ અરજદાર સાથે ચર્ચા કરી હતી, જો કે, એવું લાગે છે કે તેમાંથી કોઈ પણ જમીન ધરાવતા સોનગઢ ગામના બ્લોક નંબર ૨૦૭ને વેચવા માટે અરજદાર દ્વારા ટાંકવામાં આવેલી અતિશય કિંમતને કારણે અમલમાં આવ્યું ન હતું.તેથી, સામાવાળા નંબર ૪ એ રાજ્ય સરકારને જમીન સંપાદન માટે દરખાસ્ત કરી હતી.

૧૪. ગુજરાત સરકારે વાઈબ્રન્ટ ગુજરાત ગ્લોબલ ઇન્વેસ્ટર્સ સમિટ ૨૦૦૫ દરમિયાન સામાવાળા નંબર ૪-કંપની સાથે હસ્તાક્ષર કરેલા એમઓયુના

પ્રકાશમાં સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીને જરૂરી મદદની ખાતરી આપી હતી.આથી રાજ્ય સરકારે સુરત જિલ્લા કલેક્ટરને પત્ર લખીને જમીન સંપાદન (કંપનીઓ) નિયમો, ૧૯૬૩ (ટૂંકમાં, "નિયમો") ના નિયમ-૪ હેઠળ અહેવાલ રજૂ કરવા હાકલ કરી હતી.

૧૫. આ તબક્કે, નિયમોના નિયમ-૪ ની જોગવાઈનો સંદર્ભ યોગ્ય છે;

“૪. સંપાદનની કાર્યવાહી શરૂ કરતા પહેલા અમુક બાબતોના સંદર્ભમાં યોગ્ય સરકારને સંતોષ થવો –

(૧) જ્યારે પણ કોઈ કંપની કોઈ જમીન સંપાદન માટે યોગ્ય સરકારને અરજી કરે છે, ત્યારે તે સરકાર કલેક્ટરને નીચેની બાબતો પર તેને અહેવાલ રજૂ કરવા નિર્દેશ આપશે, એટલે કે:

(i) કંપનીએ સંપાદનના હેતુ માટે યોગ્ય વિસ્તારમાં જમીન શોધવા માટે પોતાનો શ્રેષ્ઠ પ્રયાસ કર્યો છે;

(ii) કંપનીએ વાજબી કિંમતની ચુકવણી પર તેમાં રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓ સાથે વાટાઘાટો કરીને આવી જમીન મેળવવા માટે

તમામ વાજબી પ્રયાસો કર્યા છે અને આવા પ્રયાસો નિષ્ફળ ગયા છે;

(iii) હસ્તગત કરવાની દરખાસ્ત કરેલી જમીન આ હેતુ માટે યોગ્ય છે;

(iv) હસ્તગત કરવા માટે પ્રસ્તાવિત જમીનનો વિસ્તાર અતિશય ન હોય;

(v) કંપની જમીનનો ઝડપથી ઉપયોગ કરવાની સ્થિતિમાં છે; અને

(vi) જ્યાં હસ્તગત કરવાની પ્રસ્તાવિત જમીન સારી કૃષિ જમીન હોય, ત્યાં તે જમીનના સંપાદનને ટાળવા માટે કોઈ વૈકલ્પિક યોગ્ય સ્થળ ન મળી શકે.

(ર) કલેક્ટર, કંપનીને વાજબી તક આપ્યા પછી, આ વતી કોઈપણ રજૂઆત કરવા માટે, પેટા-નિયમ (૧) માં ઉલ્લેખિત બાબતોની તપાસ કરશે અને આવી તપાસ કરતી વખતે તે:

(i) કોઈ પણ સંજોગોમાં, જ્યાં હસ્તગત કરવાની પ્રસ્તાવિત જમીન ખેતીની જમીન છે, તે જિલ્લાના પરિષ્ઠ કૃષિ અધિકારીની સલાહ લો કે આવી જમીન સારી ખેતીની જમીન છે કે નહીં;

(ii) કાયદાની કલમ ૨૩ અને ૨૪ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, જમીનના સંદર્ભમાં ચૂકવવાપાત્ર વળતરની અંદાજિત રકમ નક્કી કરવી, જે કલેક્ટરના મતે કંપની માટે હસ્તગત કરવી જોઈએ; અને

(iii) નક્કી કરો કે શું કંપનીએ હસ્તગત કરવા માટે પ્રસ્તાવિત જમીનમાં રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓને વાજબી કિંમત (આ રીતે નિર્ધારિત વળતર કરતાં ઓછી નહીં) ઓફર કરી છે કે કેમ.

સમજૂતી:આ નિયમના હેતુ માટે "સારી કૃષિ જમીન" નો અર્થ એ છે કે જે જમીન, કૃષિ ઉત્પાદનના સ્તર અને તે જે વિસ્તારમાં સ્થિત છે તેની પાકની રીતને ધ્યાનમાં રાખીને, સરેરાશ અથવા સરેરાશ ઉત્પાદકતાથી વધુ હોય અને તેમાં બગીચો અથવા ઉપવન જમીનનો સમાવેશ થાય છે.

(૩) પેટા-નિયમ (૨) હેઠળ તપાસ કર્યા પછી બને તેટલી વહેલી તકે કલેક્ટર યોગ્ય સરકારને અહેવાલ સુપરત કરશે અને તેની એક નકલ સરકાર દ્વારા સમિતિને મોકલવામાં આવશે.

(૪) કાયદાની કલમ ૬ હેઠળ યોગ્ય સરકાર દ્વારા કોઈ ઘોષણા કરવામાં આવશે નહીં સિવાય કે:

(i) યોગ્ય સરકારે સમિતિની સલાહ લીધી છે અને આ નિયમ હેઠળ રજૂ કરવામાં આવેલા અહેવાલ અને કાયદાની કલમ પાંચ હેઠળ રજૂ કરવામાં આવેલા અહેવાલ, જો કોઈ હોય તો, તેના પર વિચાર કર્યો છે; અને

(ii) કાયદાની કલમ ૪૧ હેઠળ કરાર કંપની દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો છે."

[ભાર મૂકવામાં આવે છે]

૧૬. વર્તમાન કિસ્સામાં, ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ, ગુજરાત સરકારે સામાવાળા નંબર ૪-કંપની સાથે ૧૩/૦૧/૨૦૦૫ના રોજ એક સમજૂતી કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા, જેમાં તે સંમત થયું હતું કે રાજ્ય સરકાર તેના વિસ્તરણ

અને આધુનિકીકરણ કાર્યક્રમના ભાગરૂપે પ્લાન્ટ સ્થાપવામાં સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીને ૨૫૦ કરોડ રૂપિયાના સૂચિત રોકાણ સાથે સહાય પૂરી પાડશે.ગુજરાત સરકાર દ્વારા વાઈબ્રન્ટ ગુજરાત ગ્લોબલ ઇન્વેસ્ટર્સ સમિટ ૨૦૦૫માં એમઓયુ પર હસ્તાક્ષર કરીને કરવામાં આવેલી આ પ્રતિબદ્ધતાને ધ્યાનમાં રાખીને, રાજ્ય સરકારને સંતોષ થયો હતો કે આ જમીન સંપાદન દ્વારા હસ્તગત કરવી જરૂરી છે.તેથી, રાજ્ય સરકારે નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ કલ્પના મુજબ કલેક્ટર પાસેથી અહેવાલ માંગ્યો હતો.ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીએ વાટાઘાટો દ્વારા અરજદાર પાસેથી જમીન ખરીદવાના તમામ શક્ય પ્રયાસો કર્યા હતા, જો કે, તેઓ કોઈ પરિણામ આપી શક્યા ન હતા.

૧૭. રાજ્ય સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા નિર્દેશોના પાલનમાં, કલેક્ટરે નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ રાજ્ય સરકાર, તેના મહેસૂલ વિભાગને પોતાનો અહેવાલ તૈયાર કરીને મોકલ્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવું મંતવ્ય રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રસ્તાવિત કોટેડ મલ્ટી-લેયર પેકેજિંગ બોર્ડ એસ. પી. ના વિસ્તરણને અસર કરવા માટે, વિરામને અસર કરીને ઉપરોક્ત પ્લાન્ટને અન્ય કોઈ સ્થળે ખસેડવાનું શક્ય નહીં બને અને વર્તમાન પ્લાન્ટને અડીને આવેલા બ્લોક નંબર ૨૦૭ ધરાવતી જમીન, કાચા માલથી લઈને તૈયાર ઉત્પાદનો સુધીની વર્તમાન સતત ઉત્પાદન પ્રક્રિયાના ઉપયોગની દ્રષ્ટિએ સૌથી યોગ્ય રહેશે, જે આ સંદર્ભમાં લાગુ થશે. પરિણામે ઉત્પાદન ખર્ચ અને અન્ય

બિનજરૂરી ખર્ચમાં ઘટાડો થાય છે.એવો પણ અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીએ નિયમો હેઠળની તમામ જરૂરિયાતો પૂરી કરી છે.ઉપરોક્ત પત્ર દ્વારા, મહેસૂલ વિભાગને તાકીદની કલમ લાગુ કર્યા પછી, કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ જમીન સંપાદન માટે આ સંબંધમાં જરૂરી આદેશો પસાર કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૧૮. સુરત કલેક્ટરે કાયદાની કલમ પર (એ) હેઠળ તેમને આપવામાં આવેલી સત્તાનો ઉપયોગ કરીને જમીન સંપાદન અધિકારી, શાખા IV, સુરતને સંપાદનની આગળની પ્રક્રિયા હાથ ધરવા માટે સત્તા સોંપી હતી.સુરતની જિલ્લા પંચાયત, કૃષિ શાખાએ તેની તારીખ ૧૮/૦૨/૨૦૦૫ ના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે બ્લોક નંબર ૨૦૭માં પથ્થરો અને ખાડાઓ છે અને તે ઓછી ફળદ્રુપ છે. ૨૪.૦૩.૨૦૦૫ના રોજ ઉદ્યોગ કમિશનરની કચેરીએ કલેક્ટર, સુરતને પત્ર લખીને જાણ કરી હતી કે સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીના સૂચિત પ્લાન્ટ/પ્રોજેક્ટ માટે સંપાદન માટે આ જમીન ખૂબ જ જરૂરી છે. ૩૧.૦૩.૨૦૦૫ના રોજ જમીન સંપાદન અધિકારીએ સ્થાપના શુલ્કના રૂપ ટકાની ચુકવણીના પુરાવા સાથે સરકાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી તમામ જરૂરિયાતોનું પાલન કર્યું હતું.સરકારે યોગ્ય ચર્ચા કર્યા પછી, સર્વેક્ષણ નંબર ૨૪૫ અને ૨૪૬ (બ્લોક નંબર ૨૦૭) ધરાવતી જમીનના સંપાદન માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવાનો આદેશ પસાર કર્યો હતો.કેસના ઉપરોક્ત પાસાઓને

ધ્યાનમાં લેતા, અમારો મત છે કે નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ અહેવાલ તૈયાર કરતી વખતે જમીનની ગુણવત્તા અને સંભાવનાઓ વિશે વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ પર પહોંચવા માટે સામાવાળા નંબર ૫-સત્તા માટે પૂરતી સામગ્રી હતી.

૧૯. એવું લાગે છે કે ૧૮/૦૫/૨૦૦૫ના રોજ અરજદારે ૧૮/૦૫/૨૦૦૫ના રોજ લેખિત વાંધાઓ રજૂ કર્યા હતા.સામાવાળા નંબર ૫-સત્તાએ અરજદારને ૨૦/૦૬/૨૦૦૫ ની તારીખની નોટિસ જારી કરી હતી, જેમાં અરજદારને ૨૪/૦૬/૨૦૦૫ના રોજ વ્યક્તિગત સુનાવણી માટે હાજર રહેવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું.૨૪/૦૬/૨૦૦૫ના રોજ અરજદાર સામાવાળા નંબર ૫-સત્તા સમક્ષ હાજર રહ્યા હતા અને વાંધાઓ ઉપરાંત સુનાવણી સમયે તેમની લેખિત રજૂઆત પણ રજૂ કરી હતી.અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા લેખિત વાંધાઓ અને તેમની લેખિત રજૂઆતને ધ્યાનમાં લીધા પછી, સામાવાળા નંબર ૫-સત્તાએ ૨૮/૦૬/૨૦૦૫ના રોજ કાયદાની કલમ ૫ (A) હેઠળ સરકારને અહેવાલ સુપરત કર્યો.અહેવાલ પર વિચાર કર્યા પછી, સરકારે ૦૮/૦૮/૨૦૦૫ના રોજ કાયદાની કલમ ૬ હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડ્યું, જે ૧૮/૦૮/૨૦૦૫ના રોજ બે સ્થાનિક દૈનિક અખબારોમાં પ્રકાશિત થયું હતું.ત્યારબાદ, અરજદારને ૨૯/૦૮/૨૦૦૫ના રોજ સત્તાધિકારી સમક્ષ હાજર થવા માટે કાયદાની કલમ ૯ (૩) અને ૯ (૪) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી ૧૮/૦૮/૨૦૦૫ તારીખની નોટિસ પણ આપવામાં આવી હતી.

૨૦. જો કે, અરજદાર ૨૯/૦૮/૨૦૦૫ના રોજ સત્તાધિકારી સમક્ષ હાજર થયો ન હતો અને તેથી, સુનાવણી ૦૫/૦૯/૨૦૦૫ સુધી મોકૂફ રાખવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ ૦૫/૦૯/૨૦૦૫ અને ૧૯/૦૯/૨૦૦૫ના રોજ, અરજદારના કહેવા પર સુનાવણી મોકૂફ રાખવામાં આવી હતી.દરમિયાન, ૧૫/૦૯/૨૦૦૫ના રોજ, અરજદારે કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચના અને કાયદાની કલમ ૬ હેઠળ કરવામાં આવેલી ઘોષણાને રદ કરવાની વિનંતી કરતી શીર્ષકવાળી અરજી દાખલ કરી હતી. ૨૭/૧૨/૨૦૦૬ પર જમીન સંપાદન અધિકારીએ યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી, અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળ ચોરસ મીટર દીઠ ૧૨૦/- રૂપિયાના દરે હસ્તગત કરેલી જમીનનું બજાર મૂલ્ય નક્કી કરવા માટે ચુકાદો આપ્યો હતો.ત્યારબાદ, અરજદારને કાયદાની કલમ ૧૨ (૨) હેઠળ ૨૮/૧૨/૨૦૦૬ તારીખની નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી.

૨૧. જાન્યુઆરી ૨૦૦૭માં, અરજદારે દીવાની અરજી દાખલ કરીને જમીન સંપાદન અધિકારીને જમીનનો કબજો લેવા પર પ્રતિબંધ મૂકવાની વિનંતી કરી હતી.અરજીની સુનાવણી દરમિયાન, સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલે કોર્ટને જાણ કરી હતી કે અરજદારે કાયદાની કલમ ૧૮ હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી જેમાં જમીન સંપાદન અધિકારીને તેને ચૂકવવાપાત્ર વળતરની માત્ર રકમ નક્કી

કરવા માટે તેનો કેસ કોર્ટમાં મોકલવાની જરૂર હતી અને તે મુજબ, કોર્ટમાં સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે અને આજરે, કાયદાની કલમ ૧૧ હેઠળ ચુકાદો ૨૭/૧૨/૨૦૦૬ પર પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૨. સંપાદનની કાર્યવાહીને જે મુખ્ય આધાર પર પડકારવામાં આવે છે તે એ છે કે વિવાદિત સૂચનાઓ બહાર પાડતા પહેલા નિયમોના નિયમ-૪ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી.અહીં એ નોંધવું યોગ્ય છે કે નિયમોના નિયમ-૪નું પાલન ન કરવા અંગેનો વિવાદ સામાવાળા-સત્તા સમક્ષ ક્યારેય ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો અને આ કોર્ટ દ્વારા ૧૨/૦૧/૨૦૦૭ પર ડ્રાફ્ટ સુધારાની મંજૂરી મળ્યા પછી જ તે પ્રથમ વખત ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો.

૨૩. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટના જણાવ્યા અનુસાર, ન તો સામાવાળા-સત્તા દ્વારા નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ કોઈ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને ન તો સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીએ અરજદાર સાથે જમીન ખરીદવા માટે વાટાઘાટો કરવામાં કોઈ રસ લીધો હતો.જો કે, એ હકીકત પછી કોઈ શંકા નથી કે અરજદારે કાયદાની કલમ ૫એ હેઠળ કરવામાં આવેલી તપાસમાં તમામ વાંધાઓ ઉઠાવ્યા છે જે સંભવતઃ નિયમ-૪ની તપાસમાં ઉઠાવવામાં આવી શકે છે.તેથી, પૂર્વગ્રહનો પ્રશ્ન સુસંગત બને છે.પ્રતાપસંગ નારંજી જાડેજા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય, ૧૯૯૮ (૧) જી. એલ. એચ. ૪૯૯ (ઉપરોક્ત) માં સર્વોચ્ચ કોર્ટે

સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે કંપની માટે જમીન સંપાદનની બાબતમાં, જાહેર હેતુ અંગેના પ્રશ્નની તપાસ કાયદાની કલમ ૫એ અથવા કલમ ૪૦ હેઠળ થવી જોઈએ.કારણ કે કલમ ૫એ હેઠળની તપાસ અને કલમ ૪૦ હેઠળની તપાસ લગભગ સમાન બાબતો સાથે સંબંધિત છે અને તેથી, કલમ ૪૦ હેઠળ કોઈ તપાસની ગેરહાજરીને ગંભીરતાથી જોવાની જરૂર નથી કારણ કે સંબંધિત પક્ષ અધિનિયમની કલમ ૪૦ હેઠળ કોઈ તપાસની ગેરહાજરીથી પૂર્વગ્રહ્યુક્ત નથી. આ કોર્ટની ખંડપીઠે ૨૩ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૫ના રોજ નક્કી કરેલા વિશેષ દીવાની અરજી નંબર ૫૨૧/૨૦૦૩ માં પૂર્વગ્રહના પ્રશ્ન પર પણ વિચાર કર્યો હતો, જે જોરુભા રાધાજી અને અન્યો દ્વારા ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૪. અત્યાર સુધીમાં, તે કાયદાની સારી રીતે સ્થાપિત દરખાસ્ત છે કે સિદ્ધાંત કે કુદરતી ન્યાયના ભંગ ઉપરાંત, પૂર્વગ્રહ પણ સાબિત થવો જોઈએ, તે ઘણા કિસ્સાઓમાં વિકસાવવામાં આવ્યો છે અને સ્વીકારવામાં આવ્યો છે.સુપ્રીમ કોર્ટે સમજાવ્યું છે તેમ, નોટિસ જારી ન કરવા સિવાય માત્ર કુદરતી પરંતુ વાસ્તવિક પૂર્વગ્રહના સિદ્ધાંતોનું ઉદ્ધંધન સાબિત કરવું પડશે.તાત્કાલિક કેસની હકીકતો પર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોને લાગુ કરતા, આ કોર્ટને લાગે છે કે અરજદાર એ નિર્દેશ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે કે નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ યોજાયેલી તપાસની નોટિસ ન આપવાથી તેને શું પૂર્વગ્રહ થયો છે.અરજદાર તેના

માટે પૂર્વગ્રહ દર્શાવી શક્યો ન હતો કારણ કે કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ નોટિસના જવાબમાં ઉઠાવવામાં આવી શકે તેવા તમામ ઉપલબ્ધ મુદ્દાઓ કાયદાની કલમ ૫ એ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓમાં ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા તમામ વાંધાઓને સક્ષમ અધિકારી દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા છે.

૨૫. તાત્કાલિક કેસની હકીકતો પર આ કોર્ટની સંકલિત બેંચો દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતને લાગુ કરતા, કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે અરજદારે અરજીમાં ન તો ઉદ્દેખ કર્યો છે કે નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ તેને નોટિસ ન આપવાને કારણે તેને કયા પૂર્વગ્રહનો સામનો કરવો પડ્યો હતો અથવા કોર્ટ સમક્ષ દર્શાવ્યું નથી કે હકીકતમાં, તેણે કોઈ પૂર્વગ્રહ સહન કર્યો છે, સિવાય કે નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ નોટિસની સેવા ન આપવી.ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં, અમારો વિચારણીય અભિપ્રાય છે કે નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ નોટિસની બિન-સેવાએ અરજદારને કોઈ પૂર્વગ્રહ પેદા કર્યો નથી અને અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટની દલીલને સમર્થન આપી શકાતું નથી.

૨૬. રેકૉર્ડની તપાસ પર, આ કોર્ટને જાણવા મળ્યું છે કે નિયમોના નિયમ-૪ હેઠળ સક્ષમ અધિકારી દ્વારા રજૂ કરાયેલો અહેવાલ સ્વ-ભાષી છે, જેના આધારે રાજ્ય સરકાર નિયમોના નિયમ-૪માં નિર્દિષ્ટ બાબતોના સંદર્ભમાં પોતાને

સંતુષ્ટ કરી શકતી હતી.નોંધાયેલા દસ્તાવેજોથી જમીન સંપાદનની જરૂરિયાત સંતોષાય છે.સામાવાળા નંબર ૪-કંપનીના હેતુ માટે જમીન હસ્તગત કરવાની જરૂરિયાત પર પણ જવાબમાં તેના સોગંદનામામાં ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે.કાયદાની યોજનાને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમાં કોઈ શંકા નથી કે સામાવાળા નંબર ૪-કંપની માટે જમીનનું સંપાદન જાહેર હેતુ માટે હશે.

૨૭. આ કોર્ટના ૦૫/૦૩/૨૦૦૭ ના વચગાળાના આદેશ સામે, અરજદારે સર્વોચ્ચ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ કરવા માટે વિશેષ રજા (દીવાની) નંબર ૫૨૬૭/૨૦૦૭ પસંદ કરી હતી.જો કે, કોઈ વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી ન હતી અને પક્ષકારોને જમીનના સંદર્ભમાં યથાવત્ સ્થિતિ જાળવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૨૮. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો માનવામાં આવતો અભિપ્રાય છે કે સામાવાળા-સત્તાવાળાઓએ આ અરજીમાં આ કોર્ટની દખલગીરીની બાંધધરી આપતી કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા અયોગ્યતા કરી નથી.તેથી, યોગ્યતા વિનાની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે છે. રૂલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે.પ્રશ્નમાં જમીનની યથાવત્ સ્થિતિનો ક્રમ ખાલી કરવામાં આવે છે.

૨૯. આ તબક્કે, વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી ગોહિલે ઉચ્ચ મંચનો સંપર્ક કરવા માટે યથાવત્ સ્થિતિને ચાર અઠવાડિયા સુધી લંબાવવાની વિનંતી કરી હતી.આ વિવાદ દાયકાઓ જૂનો છે.જાન્યુઆરી ૨૦૦૫માં ગુજરાત સરકારે રાજ્યના વ્યાપક હિત અને આદિવાસી વિસ્તારમાં રોજગારી સર્જનની સંભાવનાને ધ્યાનમાં રાખીને રાજ્યમાં તેનો વ્યવસાય વધારવા માટે સામાવાળા નંબર ૪ કંપનીને જરૂરી સહાય પૂરી પાડવા માટે ૧૩/૦૧/૨૦૦૫ ના એમઓયુ દ્વારા પ્રતિબદ્ધતા વ્યક્ત કરી છે.

૨૯.૧ યથાવત્ સ્થિતિને કારણે આ વિસ્તારમાં વિકાસ અટકી ગયો છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, અમે રાહત લંબાવવાનું યોગ્ય માનતા નથી.તેથી, રહેવાની વિનંતી સ્વીકારવામાં આવતી નથી.

(કે એસ ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તિ)

(એ જી યુરેઝી, ન્યાયમૂર્તિ)

પ્રવીણ

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.